

PHONG HOA

RA NGÀY THU SAU

DIRECTEUR POLITIQUE
NGUYỄN XUAN MAI

DIRECTEUR NGUYỄN TUONG TAM

ADMINISTRATEUR
PHAM HUU NINH

CÁC ÔNG NGHỊ

ÔNG NGHỊ.
Tôi vừa nhận được bức thư phúc đáp của ông. Ông trách chung cả làng báo và trách riêng tôi về cái tật hay chế riếu các ông nghị. Vâng, tôi xin cam chịu lỗi. Nhưng chính ông, ông chẳng phân-nản luôn với tôi về linh hình nghị viện là gì? Lại chính ông đã bảo tôi rằng không bao giờ ông sẽ ra ứng cử một lần thứ hai nữa.

Về phần tôi, nếu tôi có can đảm ra làm dân biểu thì bản chương trình của tôi sẽ chỉ gọn gàng vắn tắt có một điều: « Xin bỏ Nghị viện ».

Điều đó, ông đừng tưởng là một điều ngộ nghĩnh, quái gở, chưa ai nghĩ tới bao giờ. Chính trong bản chương trình của ông nghị thuộc phái bảo-hoàng (chỉ có một ông) ở bên Pháp, điều đó là điều cốt yếu.

Ở nước ta, trong khi chờ đợi có một nghị viện « sạch sẽ, trong trẻo, cứng cáp » hơn, dân quê ta (tôi chỉ nói dân quê) hãy nên tạm bầu cái ông nghị có bản chương trình kia.

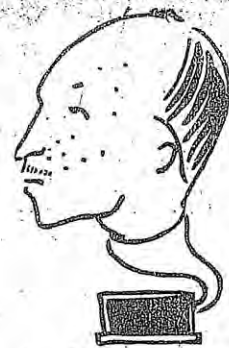
Chắc ông phải mỉm cười và cho ý kiến của tôi là một ngụ thuyết. Chẳng lẽ đương có người thay mặt mình ở nghị viện, đương có người đạt được nguyện-vọng mình cùng chính-phủ, lại xin bỏ đi. Có họa chẳng muốn dân đi giết lù!

Vâng, thì hãy tạm cho thuyết lý của tôi là ngụ thuyết. Song dù là ngụ-thuyết, ông cũng cho phép tôi bênh vực nó một tí, rồi « đốt » nó đi thì đốt. Vì đã cho nó là « thuyết » thì tất phải có lời bàn.

Vậy đề bênh vực nó, tôi xin nêu lên một câu hỏi, rồi tôi lại tự trả lời-lấy. Câu hỏi ấy là:

Những lời tuyên bố

của mấy ông và một cô ra ứng cử

Ô. N. H. Hợi.
— Tôi sẽ là cái máy truyền-thanh của dân.

Ô. L.V. Trung.
— Tôi xin quả quyết rúng rầu vào việc.

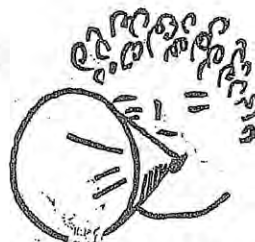
Ô. L. Q. Chùy.
— Cứ ai bầu cho tôi, tôi xin ầu yếm kính tặng một chùy.

Ô. Phạm - Tá (nhà thợ nhuộm)
— Tôi nhất định làm cho dân đen hóa trắng.

Ô Rượu Văn An   Ô. Nguyễn-Lê
— Năm chúng tôi là: Ngũ hồ bình... rượu.   Ô. T. Q. Vinh (rượu Văn-Điền)

Ô. B. X. Học.
— Tôi sẽ thổi Loa để đánh thức dân mê man trong giấc ngủ trưa.

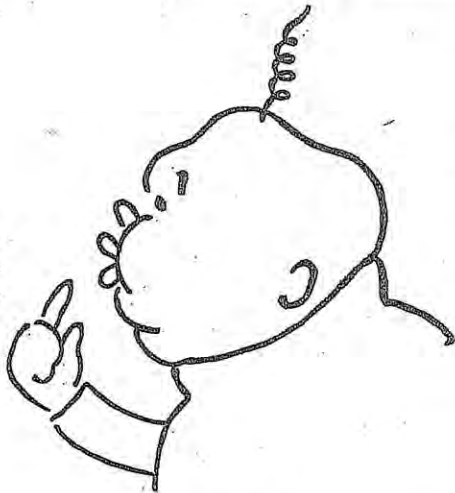
Ô.T.H. Tinh (rượu Văn-Điền)   Ô. N.H. Như (rượu Văn-Điền)

Ô. N. Thừa Đạt
— Nếu 5 ông trên này mà giờ vấn đề rượu ra thì tôi dứt NÚT TẮC TỊ lại.

Cô P. N. T. Đ.
— Chúng tôi sẽ chửi máu đèn ơn quốc dân (chính lời của Phụ-Nữ)

Ô. XÃ-XỆ
— Nhờ một sợi tóc mà ích lợi cho dân, tôi cũng không nhờ

... NHÀ QUÊ

— « Ông nghị có ích lợi cho dân quê ta không? » (Xin ông nhớ cho rằng tôi chỉ nói tới các ông nghị nhà quê).

Nếu dân quê đâu đâu cũng biết kén người có thực tài ra thay mặt cho mình thì còn nói làm gì. Nhưng xưa nay, dân vẫn không biết chọn, hay đúng hơn nữa, chẳng thèm chọn bao giờ. Vì thế, những người đích đáng lại thường là những người không đủ tư cách, không đủ tư cách đối với... dân quê: Hoặc kém vai vế, hoặc kém tài sản, hoặc bị bọn một dân họ hết sức đèm đi. Dân quê ta, họ bầu nghị viên cũng tựa như bầu một ông lý, ông khan.

Rút cục, thôn quê chỉ còn có ba hạng nghị viên:

1.— Hạng chẳng biết một tí gì. Hạng này, như tôi đã nói trong thư trước, họ xưng con với cử tri một cách rất chon chu. Đứng trước quan huyện, họ run run, sợ sợ. Ngỡ ấy phỏng còn làm nên trò trống gì, tuy họ chẳng làm hại ai: Họ ra làm nghị viên là chỉ cốt được « nhà nước ban cho » (họ tưởng thế) cái chức quan nghị, như nhà nước đã ban cho kẻ khác cái chức quan hàn.

2.— Hạng này cũng hơi có học thức, nghĩa là đã học hết các lớp sơ đẳng. Hạng này là con ông nọ, cháu bà kia, nếu không phải là con quan. Thừa bé chơi bời, rồi đến khi tuổi đã nhàng-nhàng, họ sực tỉnh ra, thấy mình chưa có một chức gì để lên mề với bà con. Thế là họ ra ứng cử nghị viên. Chẳng gì cũng được người gọi là ông nghị. Nhưng ở vùng mình thì cố nhiên là

(Xem tiếp trang sau)

CÁC ÔNG NGHỊ NHÀ QUÊ

(Tiếp theo trang nhất)

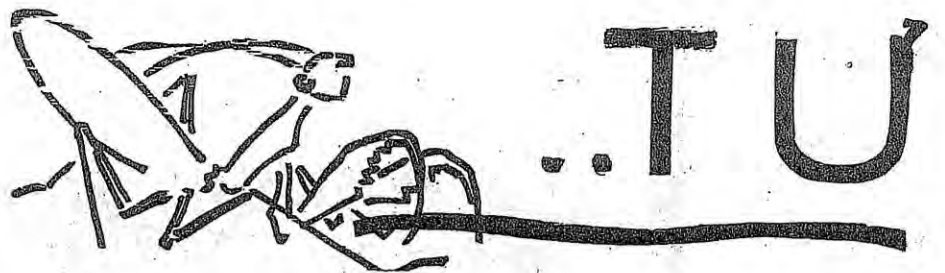
không tranh được với những ông hàn, ông bá, ông chánh, nên họ ứng cử ở một vùng xa tắp. Tôi có biết một ông ở Thái-bình, xưa nay ít khi vượt qua bến đò Tân-đê, thế mà ra ứng cử ở tận mãi một hạt thuộc tỉnh Tuyên-quang. Ở đó, ông ta đã có mấy người bạn cố động dùm. Chẳng cần nói, ông cũng hiểu, một ông nghị ở Thái-bình mà làm việc cho dân quê Tuyên-quang thì dân được nhờ những gì?

3. — Hạng này bướng bỉnh, đánh thép, đáo đẽ, nhờ về khôn

khéo mà trúng cử. Nếu họ thực một lòng một dạ với dân thì dân hẳn là được nhờ nhiều lắm. Nhưng khôn nổi, họ lại thường là ông quan phụ mẫu thứ hai trong hạt. Họ luôn luôn ăn tiệc, đi săn, đi hát, đánh tổ tôm với quan huyện, quan phủ... Nói thế cũng đủ. Ai hiểu được cổ mà hiểu,

Vì những lẽ trên, nên nếu tôi ra ứng cử nghị viên, tôi vẫn giữ toàn vẹn bản chương trình của tôi: « Xin bỏ nghị viện ».

Kính thư,
Nhị-Linh

NHỮNG BẦU..

Năm kia, tôi có ví Nghị viện dân biểu Bắc-kỳ với một cái ấm chè bỏ dở. Ban đầu, nóng sôi, rồi theo thời gian mà nguội dần, cho đến khi mãn khóa, ắt là nguội hẳn.

Bây giờ là lúc ấm chè ấy nguội lạnh tới cực điểm. Những « bầu nhiệt huyết » của các ông nghị nhiệt độ không còn mấy, làm tôi lo sợ rằng một ngày kia, các ông lại vác những « bầu «hăng huyết» ra làm đại biểu cho loài máu lạnh mát.

Nhưng, thực là may, còn có cuộc bầu cử nay mai. Cuộc bầu cử này là một cách rất thần diệu để hâm lại ấm chè, hay nói cho đúng hơn, ấm «màu». Nghị - viện. Ta lại được thấy cái quang cảnh đáng mừng của ngày Nghị-viện mới bắt đầu làm việc, những bà tấp tễnh làm bà nghị, đầu đầu cũng thấy đem tài ngôn ngữ, lấy ba tác lược hay ba tác giấy ra để cố động cho bầu nhiệt huyết của các phu quân; các hăng ở to, các xóm bình khang đều hoan nghênh các ông nghị tập sự: nhiệt độ của « hàn dân biểu » lên rất cao.

Cũng vì thế mà các nhà ngôn luận tranh nhau ra ứng cử. Cứ theo những bài tuyên ngôn của các ông, nước ta có lẽ là một nước rất đáng kính, vì trong nước toàn là một giống người xả thân cứu thế cả. Ông nào cũng đức tài toàn vẹn, có lịch duyệt, có quả cảm, ưa hành-động, mền lý tưởng, ... mà lạ nhất là ông nào cũng tuyên bố rằng các ông chỉ trông ở lòng yêu của cử tri, chứ không khi nào mưu lợi cho mình, các ông đều là các vị thần thiêng liêng đáng để ta cho vào khúc gỗ sơn-sơn mà thờ. Được những ông thay mặt ta có lòng bỏ tất như vậy, ta thật nên mừng, dầu cho ta phải làm cái cầu để cho các ông bước lên đường danh lợi, ta cũng nên vui lòng, hả dạ!

Các ông đều hữu tài, hữu hạnh, có công tâm, có lòng xả kỷ cả. ta biết làm thế nào mà trọn đây? Không có lẽ, trong một khu, có hai ông ra ứng cử, lại bầu cho cả hai ông? Phải so sánh đức tài hai ông xem ông nào máu nóng hơn: nóng hơn là ta được nhờ vả hơn.

Muốn xét xem máu ông nào nóng, có một cách là đọc chương trình, cả những ông tuyên bố không có chương trình cũng vậy. Chương trình của các ông này là: không có chương trình. Cũng là một chương trình chứ sao! Ngắm cho kỹ, chương trình của

các ông khác, chung quy cũng như thế cả.

Mà thực ra, chương trình của mọi ông nghị không ngoài hai chữ: trúng cử. Mục đích các ông không ngoài hai chữ: trúng cử. Công việc ích quốc lợi dân của các ông cũng không ngoài hai chữ: trúng cử.

Nhưng sự thực vốn là sự không nên nói, dầu ở nước nào cũng vậy, cho nên có đi phỏng vấn các ông, các ông cũng chẳng nói nào. Đành phải phỏng vấn trong tưởng-tượng: mà sự tưởng-tượng, ở đây, cũng không xa sự thực là mấy.

Ông Phạm-huy-Lục

(nguyên nghị-trưởng)

Đến nơi, ông hắt hàm, nhe răng cười:

— Tôi, bốn năm nay một lòng vì dân vì nước, lấy bầu máu nóng ra làm việc công ích, chắc thiên hạ cũng đã thấu đến ruột gan của tôi rồi. Tôi sợ-dĩ không công bố để cử tri biết óc tôi đã làm việc thế nào, là vì ôi bụng bảo dạ: người quân tử làm việc không cần khua trống mõ..

— Thế lần này, ông có đem trái tim, hiến quốc dân nữa không?

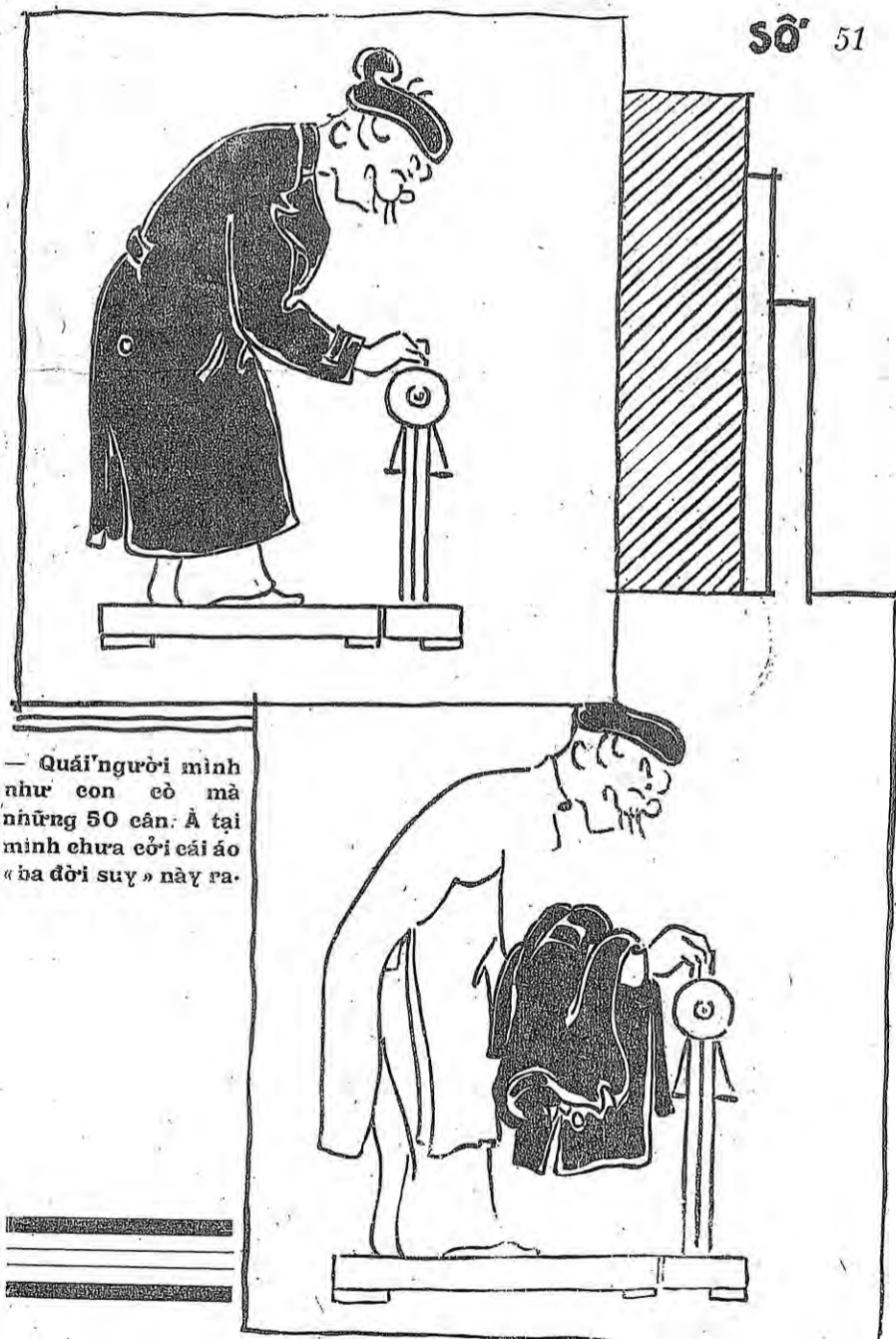
— Tôi đã hiến trái tim cho Nghị viện, lẽ nào đối với quốc dân, tôi lại không hiến trái tim sao?

Thiên nghi trái tim này có lẽ là trái tim thứ hai của ông Lục, còn đến lúc được trúng cử rồi, ông Lục ra ứng cử nghị trưởng, có lẽ ông lại đem trái tim thứ ba của ông ra hiến cho nghị viện. Nghi vậy đâm hoa cả mắt, trông ông Lục hóa ra hàng mớ tim, tôi non gan không dám nhìn « người quân tử » nữa, chuồn ra cửa, đến

Ông Hà-văn-Bính (giáo sư)

— Gôi ra ứng cử kỳ này quyết hơn kém với ông Phạm huy Lục là người ai cũng phao ngôn rằng không có một bạn tranh cử nào đánh đổ nổi. Tôi phải xách ông ấy xuống địa-vị cao quý ấy để cho thiên hạ khỏi tiếng bắc tiếng chi, tôi mới nghe. Lớp ông ấy là lớp cũ, lớp tôi là lớp mới, học lực tôi cũng không kém gì học lực ông ta, ông đáng mực thước cho nghị viện, tôi há lại không đáng làm mực thước cho nghị viện sao?

Nghe ông nói cũng biết ông là tay quản lý, nhưng....., ông có mấy trái tim?

— Quái người mình như con cò mà nặng 50 cân. Á tại mình chưa cởi cái áo « ba đời suy » này ra.

— Bây giờ chắc là phải đúng.

CARREAUX

ÉTÉ 1934

TÂN-MY
TAILLEUR

CARREAUX

91, RUE DE LA SOIE, HANOI

CARREAUX

NHỎ ĐẾN LỚN

TẬP KIỀU

NHIỆT HUYẾT

Ông Đặng-trọng-Huy
(nhiều nghề lắm)

— Tôi chỉ cố đạt lấy hai ý nguyện: một là đạt « dân tình » lên chính phủ, hai là tổ bày cùng chính phủ ý nguyện của dân...

Chúng quy hai ý nguyện của ông chỉ là một, mà dân của ông có lẽ cũng chỉ có một, một tên: Đặng trọng Huy.

Ông Vũ-văn-Đình

(chủ nhà in, nguyên kế-toán-gia)

— Tôi đem bầu nhiệt huyết kể cho bầu máu lạnh của ông Hoàng tích Chu đã mấy tháng nay. Nay tôi lại ra ứng cử, cốt để thỉnh cầu chính phủ lập một quốc gia ngân hàng (Banque nationale) vì tôi làm ở nhà «băng» đã lâu năm.....

Ông có bầu nhiệt huyết mà lại bàn tới việc nhà băng tôi sợ nó nguội mất.

Ông Nghiêm-xuân-Hiệp

— Tôi ra ứng cử cốt có mục đích: xin chính phủ mở trường võ bị, (ông quả quyết nói.) Về việc nông, tôi xin phá hết đê... (Phá đê hẳn không vỡ đê nữa, mà không vỡ đê nữa, hẳn hết lụt) Ông Hiệp lý luận lắm.

— Thế ngộ ông xin mà chính phủ không cho thì sao?

— Thì sao nữa! Thì lại xin chứ sao. « Con có khóc, mẹ mới cho bú » chứ.

— Thế ngộ mẹ không cho bú?

— Không cho bú thì thôi.

Mình nghĩ thầm: ông này quả quyết quá.

Ông Trần-quang-Vinh

(quản-lý lò rượu Văn-diễn)

— Tôi ra ứng cử để chấn hưng công nghệ nước nhà đương lúc đồ siêu đồ vẹo....

— Như người say rượu?

— Chính thế. Người ta thì môn men đến cái ghế nghị viên vì chuộng hư danh, chứ tôi thì chỉ vì lợi nước lợi dân, chấn hưng....

— Chấn hưng nghề nấu rượu. Cũng là một nghề chứ sao!

Ông Nguyễn-huy-Hội

— Tôi ra ứng cử lần này là có ý muốn cho người Nam được can thiệp đến việc quan thuế là việc xưa nay

chính phủ Pháp chuyên coi và việc xuất cảng thổ sản trong nước....

Ông Hội nói lưu loát, minh đề ý tìm mãi mà không thấy chiếc máy hạt nào gần ông cả,

Ông Phạm Tá

— Tôi đem bầu máu nóng hiến đấm dân đen. Dân Hà thành vốn có trí thức, biết phân biệt đen, trắng, nên tôi ra ứng cử ở Hà-thành, thế nào chẳng có người mắt xanh? Được trúng cử, tôi sẽ làm thiên hạ biết giống da vàng cũng có người tài giỏi, tuy chỉ vận áo củ nâu.

Vậy ông Tá, ông cứ cố đi, Trời xanh không nở phụ người, mà dầu ông không đắc cử, tôi khuyên ông, ông cũng chẳng nên tìm gan, tìm ruột làm gì.

Ông Ng-dình-Phẩm (buôn gỗ)

— Tôi không muốn soay sỏa cho được trúng cử, vì làm nghị viên có

lượng dầu mà phải vận động? Tôi ra ứng cử cũng không phải vì danh, vì lợi, tôi đã có chân Hàn-lâm, mà lợi thì buồn bán đủ ăn rồi.

— Ô, lạ nhỉ! Thế thì ông ra làm gì?

Ông Ng-v-Đa

(chủ nhiệm Phụ-nữ)

— Tôi chỉ có một mục đích là nếu trúng cử, sẽ về bè với phái mạnh trong viện để làm việc, mà thẳng tay không nề, nếu thấy rõ là việc có lợi hay hại.

— Phái mạnh? Ông nói sai rồi. Phái yếu chứ!

Ông Trịnh xuân Nghĩa

— Tôi lại ra ứng cử?

— Ông đã làm nghị viên rồi à? Đến bây giờ, tôi mới biết đấy.

— Thế công việc của tôi trong nghị viện, ông không biết à?

— Tôi không biết. Còn ông?

Ông cũng không biết nốt.

(Xem tiếp trang 5)

Trông lên mặt sắt đen sì

Tiếng chim ca giãc ngủ ta tung bưng.
Đâu những buổi chiều lành lảng máu
sau rừng

Ta đợi lật mảnh mặt trời gay gắt
Đề chiếm lấy phần tối tăm bí mật.
Than ôi: Thời oanh liệt nay còn đâu?

Nay ta ôm nỗi hận ngàn thâu
Ghét những cảnh không đời nào thay
đổi,
Những cảnh xưa sang, tâm thương, giả
đối:

Hoa chàm, cỏ sen, lối phẳng, cây trồng,
Giải nước đen giả suối, chẳng thông
giòng

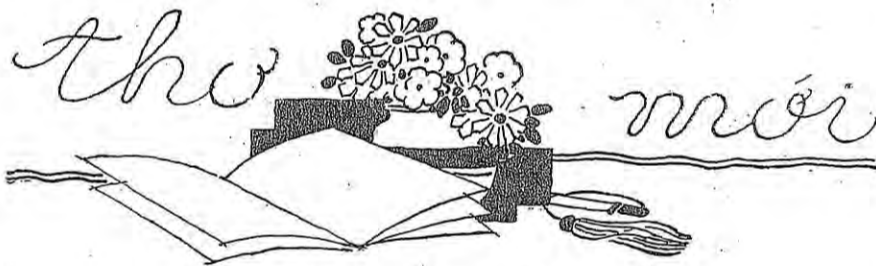
Lần lút bên những mô gò thấp kém.
Dăm vừng lá hiền lành, không bi hiểm
Cũng học đòi bắt chước vẻ hoang vu
Của chốn ngàn năm cao cả, âm u.

Hỡi cảnh oai linh! nước non hùng vĩ!
Là nơi giếng hàm thiêng ta ngự trị,
Là nơi ta thênh thang vùng vẫy ngày
xưa,

Nơi ta chẳng còn mong được thấy bao
giờ,
Có biết chăng trong những ngày ngao
ngàn,

Ta đang theo giấc mộng ngàn to lớn,
Đề hồn ta phảng-phất được gần người,
Hỡi cảnh rừng ghê gớm của ta ôi!

THẾ-LỮ

NHỚ RỪNG

(Lời con hổ ở vườn Bách-thú)

Gậm một khối căm hờn trong cũi sắt,
Ta nằm dài, trông ngày tháng dần qua.

Khinh lũ người kia ngạo-mạn, noãn-
ngơ,

Giwong mắt bé riều cái oai rừng thẳm
Nay bị sa cơ, nhục-nhân, tù hãm

Làm một trò lạ mắt, thứ đồ chơi!

Bị ngang bầy cùng bọn gấu dở hơi

Với cặp báo chuồng bên vô tư-lự.

Ta sống mãi trong tình thương, nỗi nhớ
Thủa tung hoành, hống hách những
ngày xưa,

Nhớ cõi sơn-lâm, bóng cả cây già

Với tiếng gió gào ngàn, với giọng nguồn
hét núi,

Với khi thét khúc trường ca dữ-dội,

Ta bước chân lên, đông-dạ, đường-
hoàng,

Lượn tấm thân như sóng cuộn nhịp
nhàng

Vờn những đám âm thầm lá dài, cỏ sắc.
Trong hang tối, mắt thần khi đã quắc

Là khiến cho mọi vật đều im hơi.

Ta biết ta là chúa tể cả muôn loài,

Trong chốn cỏ hoa không tên, không
tuổi.

Nào đâu những đêm vàng bên bờ suối

Ta say mồi đứng uống ánh trăng tan;
Đâu những ngày mưa chuyển động
bốn phương ngàn,

Ta lặng ngắm cảnh giang-sơn ta đổi
mới?

Đâu những buổi bình minh cây xanh
nắng gội,

TRẦN-ĐÌNH-TRÚC

LUẬT-KHOA CỬ-NHÂN ĐẠI HỌC-ĐƯỜNG
PARIS. CỔ-VĂN PHÁP-LUẬT

Số 5, Hàng Da cũ, Rue des Cuirs
(cạnh bãi chợ Hàng Da, Hanoi)

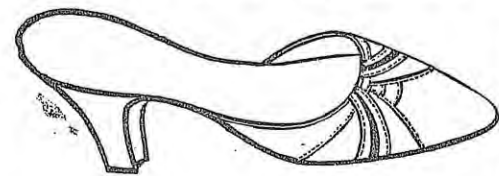
Việc kiện tụng, làm đơn, hợp-đồng, văn tự.

Èi nợ. Mua, bán, nhà, đất, v. v. . . .

Lệ phí pháp-luật: mỗi lượt 1 đồng

Ở xa xin gửi mandat.

Các Bà, các Cô đi giày tân thời hiệu CHẤN - LONG thì sẽ

được vừa lòng, vì giày
đóng theo phương - pháp
mới, dáng vừa đẹp vừa
dễ đi, giày vừa nhẹ, vừa
bền. Dù đi đã cũ cũng
không bao giờ mất giàng.

Có cam đoan, hỏng đầu chữa đầy. Các bà các cô, c. i. e. u. c. o. s. e. r. r. o.

CHẤN - LONG, 38, hàng Bồ, Hanoi

NHÀ HỘ-SINH MỚI MỞ

42 Bd Henri d'Orléans
(cạnh nhà Demange cũ)

PHÒNG KHÁM BỆNH
Phố Citadelle N° 16 bis 1

Của ông Y - sĩ hru trí
HOÀNG - GIA - HỘI

VÀNG và MÁU

Trích dịch một bài phê-bình
đăng trong báo ESSOR:

NHÀ soạn sách annam nào cũng phải theo đuổi hai mục đích: mỹ thuật và xã hội. Biết tựa vào lòng sở thích của công chúng mà đưa công chúng tới một nền trí thức không còn nhiễm những mớ tín-ngưỡng vô lý, đó là một điều rất cần thiết cho các bạn thiếu-niên muốn soạn sách..

Chúng tôi vẫn ước ao sẽ có một tác phẩm như thế: thì vừa đây ông Nguyễn thế Lữ đã viết quyển «Vàng và Máu».

....., Trong truyện này, tác giả làm cho sống lại một đoạn lịch sử tìm vàng thừa xưa, mà các cụ ta cho là có thần thánh can thiệp tới. Những ông thần, ông thánh ghé góm của xã-hội cổ lỗ! Dưới ngòi bút của Thế-Lữ, các ngài đã biến hết... bởi vì các ngài toàn là sự bịa đặt ráo. Song những ông thần thánh bịa đặt kia đã làm nao động linh hồn cơ sở vì các điều bí mật đã xảy ra... Một bầu không-khí nặng nề khó thở còn bao-học xã hội ta vào trong... Bầu không-khí ấy, ta cần phải sũa đũa, thay vào một bầu không-khí mới trong sạch, nhẹ nhàng, dễ thở... Nguyễn thế Lữ, nhà văn thứ nhất đã sùng đáng với cái tên văn-sĩ, thực đã dùng văn chương mà phụng sự một mục đích xã-hội. Thế-Lữ đã cố làm tan cái làn sương mù mê tín. Nhờ có lương tri và những điều rất giản-dị, tầm thường của khoa luận lý, mà ai ai, cho cả đến những người nhà quê ít học cũng hiểu được, nên ảnh hưởng truyện «Vàng và Máu» càng sâu xa vì thấm thía tới khắp công chúng.

Bắt đầu ngay từ chương thứ hai, tác giả đã lôi kéo chúng ta đi, được thế là nhờ về cách kể truyện đặc biệt, rất hợp với lối truyện kỳ-dị. Đương đọc dở, không ai bỏ dở được. Riêng về phần tôi, tôi thấy tôi thực mê mẩn ma đọc cho kỳ kết, rồi khi đã đọc hết, tiếc rằng chuyện còn ngắn quá. Trong khi kể truyện, lúc nào tác giả cũng làm cho tình tò mò của ta không dứt. Rừng sâu mọi rợ, núi non thần bí, mọi cảnh đều vẽ ra có mỹ thuật cả. Ta tưởng-tượng như bị ném vào một nơi huyền ảo, và ở đó, mọi sự nguy kịch đương chờ đợi ta. Nhưng trong cái cảnh bí-mật ấy, ta thấy toàn những người thực hiện, chứ không có những vai thần tiên của tiểu thuyết tâu.

Về văn thể, Nguyễn thế Lữ là một nhà hội-họa. Ta nhận thấy ngay rằng Thế Lữ tất đã học qua trường mỹ thuật. Thế Lữ thích sự đầy đủ, không bỏ sót một sự gì, vì thế mà có thể

ví với Chateaubriand và Tolstoi, hai nhà đại họa-sĩ, thi-sĩ ở tây phương. Nhưng tôi có được phép chê tác giả một điều không? (Nếu như thế có thể gọi được là chê.) Thực vậy tác giả hơi thiên về bên thơ một chút: sự tưởng-tượng quá giàu khiến tác giả tả hơi tỉ mỉ. Hết thấy những cảnh có thể dùng làm bức tranh phổ thông cho một vài cảnh tượng của vạn vật được: không thiếu một tí gì, nhà thi-sĩ đã tả ra đủ cả. Thiếu những bức tranh vẽ riêng từng cảnh nên óc ta nhọc mệt, nhất là tác giả lại làm cho ta mê man, ngây ngất bởi một văn thể thần bí.

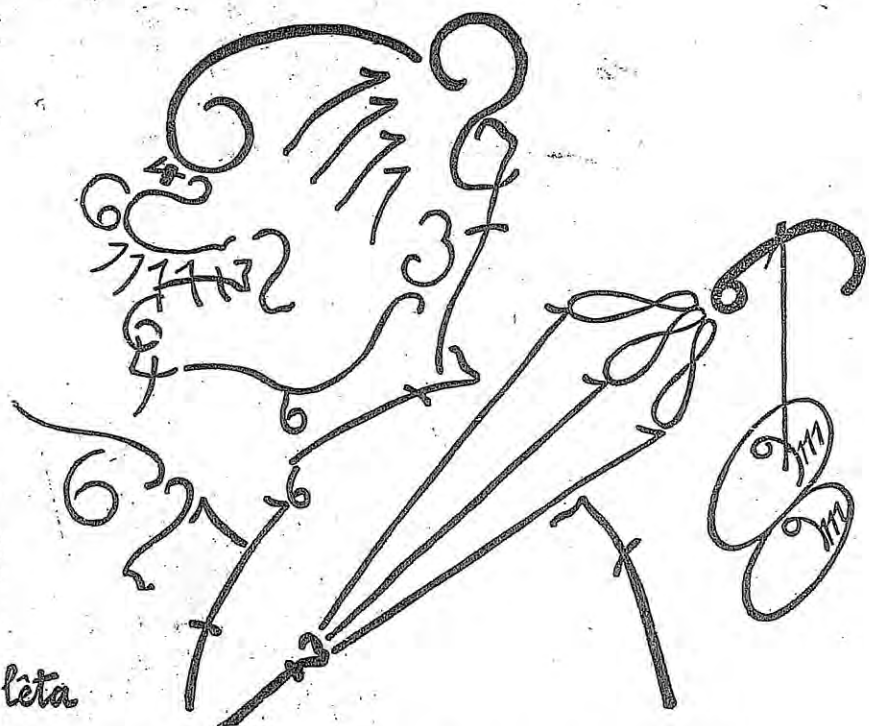
Thuật ngữ của Nguyễn thế Lữ không được phong phú bằng thuật ngữ của Khải-Hung, nhưng Thế Lữ có lối giản chữ riêng, tựa như con chim, ghi chặt lấy độc giả vào trong móng, còn như lối đặt câu của Khải-Hung thì lại ru ta, làm cho ta ham mê, ham mê mà ta vẫn không biết. Một đôi khi, Thế Lữ dùng chữ rất là táo bạo, như thế thực đã làm vẻ vang cho tiếng nước ta, vì đã cho ta biết rằng ta có thể dùng chữ một cách táo bạo được.

Tóm lại, theo liền Khải-Hung — mà tôi sẽ nói đến, — Nguyễn thế Lữ là một nhà tiểu thuyết annam có thể đề tác phẩm lại hậu thế. Sự tưởng-tượng phong-phú với cái trí thức khoa học làm cho Thế Lữ giống J. Verne, Jack London, Wells... Tài hội-họa khiến Thế Lữ có thể theo được Chateaubriand và Tolstoi. Thế Lữ đã vượt lên trên hạng viết truyện kỳ quặc. Ông không phải chỉ là một nhà viết truyện. Trước hết, ông là người lưu ý tới xã-hội, sau nữa, ông là nhà hội-họa và thi-sĩ.

Sau hết, ta tưởng phải khen ngợi ông Nguyễn tường Tam đã biết giám đốc Tự Lực Văn Đoàn, đã tìm ra được và khuyến khích những trang thiếu niên có tài của nước Nam. Chúng tôi mong nhiều người khác sẽ theo gương ông Tam. Thiếu niên chỉ thiếu hoàn cảnh thích hợp, mà hoàn cảnh ấy, ta phải tạo ra.

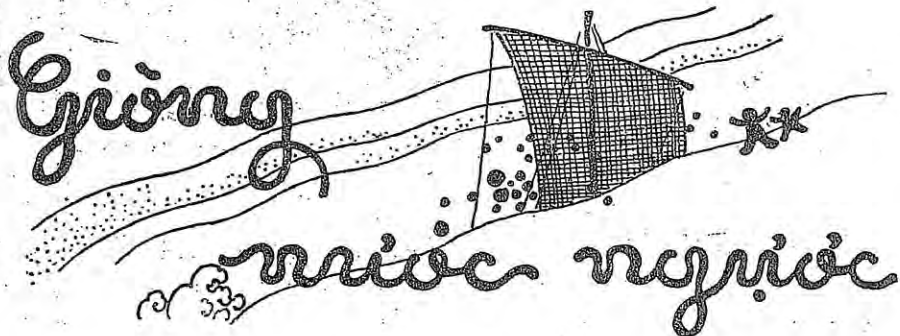
Vẫn biết Nguyễn thế Lữ viết «Vàng và Máu» khi chưa có Tự Lực Văn Đoàn, nhưng tác giả có tính cách riêng và rõ rệt như ngày nay, há chẳng phải là nhờ ở «hoàn cảnh» hiện thời của ông? Nói thế là để tỏ rằng nếu ta lưu ý một cách sốt sắng đến quyển «Vàng và Máu» là vì ta lưu ý đến tác giả mà ta chắc chắn sẽ còn có nhiều tác phẩm phi thường. Tự Lực Văn Đoàn có đủ làm cho này nở hết tài của Nguyễn thế Lữ chăng?

TÂN VĂN (ESSOR)

lêta

Xếp chữ số thành hình Lý Toét. Tiếc rằng thiếu cái khăn nhưng Lý Toét không đội khăn một lần cũng không sao.

THƠ NGU NGÔN

CHÓ VỚI MÈO

Một hôm, con vện hợm mình,
Gặp mèo, lên mặt ra tình làm kiêu.
Khoe rằng: «Tao được chủ yêu,
Đi đâu cũng giắt chó theo cạnh người.
Miếng ngon, vật lạ trên đời,
Được thừa huệ chủ, đủ mùi cao lương.
Trong nhà cho chỉ ngoài vườn,
Một niềm tin cậy, chủ thường phó giao.
Ngẫm mình chẳng hổ mình sao?
Bộ mày đứng đĩnh, ai nào có wa!
Dáng khinh-khỉnh, bộ lơ phờ,
Hễ ai động đến là giờ vuốt quào.
Trách nào chủ chả quý tao,
Xem tình âu yếm khác nào bạn thân».
Mèo rằng: «Tao chẳng vụ ăn,
Đem thân quân-tử làm thân cúi lườn.
Phận ta, ta giữ cho tròn,
Cơm ăn, chuột bắt, ai còn trách sao?
Ăn chốn sạch, ngủ nơi cao,
Miếng thừa hải-vị sơn-hào mà chi!
Quần bay ó sỉ, hay gì?

Chủ vừa mới đánh đã quý liếm tay.
Gục đầu ăn bần xưa nay,
Đã hay sắp mặt, lại hay cần cần.
Thấy ai tốt mã thì vờn,
Gặp người áo rách xua chân chẳng thương.
Nịnh xằng cầu chút yêu đương,
Mà sao cũn xich vẫn thường, kẻ chi.
Hỡi đồ cầu trệ, ngu si,
Thân đời như vậy, còn gì về vang».
Tấm gương phản chiếu nhân-gian,
Gẫm xem thằng Vện chan-chan cũng nhiều.
Tú Mỡ

CÁC BẠN NÊN MUA NĂM

và cổ động cho nhiều người mua năm

Tờ báo sẽ đi thẳng từ người viết đến người đọc.

Lợi cho cả hai bên

Một cái tình nhỏ đủ tỏ rõ: mua lẻ 52 số = 3\$64. Mua năm 3\$. Lợi 0\$64 với 0\$36 Phụ-trương vì chỉ lợi 1\$00 nghĩa là được trừ 30% (không kể các lợi quyền khác nữa).

PHÒNG THĂM BỆNH VÀ CHỮA MẮT

Của Bác-Sỹ Đặng-Vũ-Lạc và Y-Sỹ Lê-Toàn
48 Phố Phủ-Doãn Hanoi — Téléphone 586

Chữa bệnh bằng điện, thử vi trùng
Chữa mắt: mổ, cắt, cho đơn mua kính.

Sáng từ 9 giờ đến 12 giờ — Chiều từ 3 giờ đến 6 giờ

MẪU ÁO CÁT-TƯỜNG

Nhiều các bà, các cô p. an nản rằng những mẫu quần áo do họa-sĩ Cát Tường nghĩ ra, đưa cho các thợ may (dù là thợ chuyên môn) làm cũng không được vừa ý. Vậy muốn chiêm lòng các bà, các cô, chúng tôi sẽ dự định mở một phòng thợ may và sẽ yêu cầu họa-s Cát-Tường đến trông coi giúp. Rồi đây các bà, các cô sẽ có những bộ y phục tân thời rất mỹ thuật như trong ý muốn.

PHẠM-TÁ

Tối nghệp tại trường nhuộm và may ở Paris
N° 23 phố Bờ-Hồ Hanoi

Những bầu nhiệt huyết

(Tiếp theo trang ba)

Ông Nguyễn Năng

(Ông này làm chánh tổng kiêm thầy bùa, nguyên nghị viên, lại ra ứng cử).

— Nếu tôi trúng cử, tôi sẽ xin chính phủ thực hành những điều hứa về việc rượu...

— Nhưng chính phủ đã hứa điều gì? Ông không biết, ông không biết gì cả.

— Ông lại nói, ông không thích trong nghị viện có nhiều người trẻ vì ông sợ các ông tân tiến nhiệm cái học tây phương lập đảng phái trong viện, đó là một điều có hại cho người lương thiện, cho dân dân ngu.

Có lẽ ông cho chỉ có làm chánh tổng với làm bùa bèn mới có lợi cho dân dân ngu hân. Thế thì hẳn ông chẳng ngu tí nào!

Ông Đặng Cao Thúc (Haiphong)

— Hiện nay tôi còn phải nghĩ đến việc cạnh tranh thế nào cho trúng cử, nên chưa có thì giờ nghĩ đến việc làm khi được trúng cử.

— Thế ra mục đích của ông chỉ là : được bầu làm dân biểu, chứ ông không có chương trình gì cả.

— Vâng, có được trúng cử thì mới nghĩ đến việc thỉnh cầu, chứ bây giờ làm gì có thì giờ...

Ấy thế mà ông Thúc đã ở bốn năm trong viện. Chắc trong bốn năm ấy, ông vẫn chưa có thì giờ nghĩ đến chương trình...

Ông Thúc mới thật là một ông nghị đặc, đặc một cách thâm thúy.

Đó là mấy bản chương trình làm mẫu cho những bạn khác. Nói tóm tắt, theo lời các ngài ra ứng cử, các ngài có hai hạng : một hạng không muốn ra, nhưng vì anh em thúc dục mà phải ra : hạng ấy là hạng bị thối, đặt đầu ngồi đây, — một hạng vì dân vì nước mà ra : hạng này là hạng ở cung trăng rơi xuống.

Có một hạng nữa, là hạng vì mình mà ra ứng cử, nhưng ra mà lại không ra, không ra mà lại ra. Hạng ấy có những người này : Khái Hưng, Nhất Dao Cao, Tú Mỡ và Tú Ly.

Phải, chúng tôi ra chỉ vì chúng tôi, chúng tôi có can đảm nhận như vậy. Chúng tôi mong làm ông nghị, vì chữ nghị một vần với chữ nghĩ.

Hôm nọ, tôi có hỏi ông Khái Hưng : -- Nếu ra ứng cử thì chương trình của anh ra thế nào?

Khái Hưng mỉm cười, đáp lại bằng một câu hỏi :

— Anh đã đọc « Nửa chừng xuân » của tôi chưa?

Rồi anh tiếp luôn :

— Ấy đấy, chương trình của tôi đây. Ai muốn bầu cho tôi phải đọc « Nửa chừng xuân » rồi mới được bầu.

— Ngô người ta không đọc truyện cổ Mai mà cứ bầu cho anh thì anh bảo sao?

— Tôi không nhận. Tôi quả quyết như vậy.

— Còn Dao Cao họ Nhất?

— Chẳng ra ứng cử chỉ có một mục đích : là hề được trúng cử, sẽ đời thời nhất đậu độn của các ông nghị, thế chẳng nề tình đồng sự.

— Cứ thế không, cũng đủ nọc lắm rồi, vì trong viện, phần đông thông minh trí thức cả.

Tú Mỡ

Hỏi đến Tú Mỡ, chàng nhún mắt cười một hồi, đoạn đáp :

— Ứng cử nghị viên? Nền lắm! Tôi cũng đã nghĩ đến, nên có thảo mấy vần thơ, xin đọc cho anh nghe.

TÚ MỠ RA ỨNG CỬ

Thiên hạ nhao nhao ra ứng cử.

Tú khóa này béo mỡ cũng ra... chơi.

Thử một phen khoác lác với đời,

Kéo mang tiếng con người thơ-thần hỡi!

Váy xin nặn một bài khuôn sáo,

Thả ngược giọng, bá cáo với bà con.

Cứ thực thà giải tỏ tấm lòng son :

— Vị đầu tớ bị đun ra ứng cử?

— Đầu tâu lại chỉ « Hà-thành sư tử »,

Thối đàn bà họ cứ muốn làm sang.

Mợ hân, mợ tú, chưa đủ vênh vang,

Còn cần-nhẫn đòi leo thang mợ nghị...

Xưa nay tớ vẫn dĩ thành-thời vì quý,

Nhưng đành phải chiều mẹ đi một phen.

Hà-thành, hộ Lục, ra tranh ghế nghị viên,

Có lời trân trọng xin anh em làm phiếu.

Tuy tớ chẳng hăng hái, nhiệt thành như ông Trùm nói phiếu.

Moi tìm lòng mà đem biểu quốc dân.

Nhưng ơn trời, tớ chẳng đến nỗi ngu dần,

Đến nghị viện chỉ lần-ngần như phỗng đá.

CHƯƠNG TRÌNH CỦA TÚ MỠ

Tớ nghĩ nát óc mấy hôm ròng rã,

Được bản chương trình cũng khá-khá, hay hay.

Nếu may ra, tớ trúng cử phen này,

Xin cả quyết dùng tay làm việc.

— Tớ sẽ yêu cầu lắp quách cái hồ Gươm xanh biếc,

Nước đục ngầu đã trái phép vệ-sinh

Lại làm mỡ cho biết bao nữ tú, nam thanh

Đem kết quả cái đời tình cay đắng...

Cái lỗ ấy, khi đã thành đất phẳng,

Tớ sẽ xin tao một trường « Cao-đẳng Đẳng-xinh »

Rước những ông du học tài tình

Day những môn văn minh nghệ thuật

Cho dân ta biết thế nào là « Sa-lêch-lôn »,

là « Van-sơ », là « tăng-gô »,

là « Phốc-luốt ».

Học lấy nghề nhầy nhót cho ngoan,

Rần rầy cho ăn nhíp cung đàn,

Ấy là triệu triệu dân an, quốc thái...

Đã hay vậy, cái chương trình vĩ-đại,

Nhưng, muốn thi-hành tất-phải có xu.

Kinh-lẽ này các bạn hẳn lo

Nó sẽ bị sê, vô, quảng sọt giấy...

Thưa rằng : tớ đã nghĩ, rồi đầu có đầy,

Có lo gì cái vật ấy mà lo.

Muốn soay cho công quỹ món tiền to,

Tớ sẽ xin nha nước đặt cho thuê mớ :

Bỏ cho các đàn bà, con gái

Đóng công xư hai đồng rưỡi đồng niên.

Chị em hó « năm-nữ bình quyền »!

Át hẳn được phủ nguyên ao-ước!

Thật là bản chương trình lợi dân ích nước,

Tớ sẽ thi-hành kỳ được mời nghe.

Đơn thỉnh cầu, tớ sẽ đặt thành vè»,

Cho ai nấy dễ nghe và dễ nhớ.

Hỡi các cử tri! nên bầu cho tớ,

Ơn tác thành, Tú-Mỡ dám dẫu quên.

Nếu phen này, trúng cử nghị viên,

Hứa : sẽ thết các anh em...châu phở...

Tú-Mỡ

Đọc xong tôi bảo khế anh Tú :

— Chương trình của anh lợi dân thì có lẽ, chứ ích nước thì quả là không. Anh xin lấp hồ Gươm, nước hồ không có chỗ mà tụ nữa, thì ích gì cho nước hồ đâu mà anh bảo là ích nước...

— Truyện! Cũng phải giữ giọng ông nghị một tí tí chứ!

Tú Ly

Giờ đến lượt tôi.

— Tôi nhất quyết ra ứng cử nghị viên. Tôi vì nước, vì dân, vì tôi, nhất là vì tôi, mà tôi ra ứng cử.

Tôi có tim như ông Phạm huy Lục, tôi cũng có thể như ông ấy đập vào ngực mà hiến tằm lòng với quốc dân. Tôi lại có chí quả quyết như ông Nghiêm xuân Hiệp quả quyết làm ông nghị, quả quyết đề cho người ta gọi tôi là quan, và nhất là ăn no, ngủ kỹ, thì tôi quả quyết lắm. Tôi có lòng vị tha. Khi nào trong túi tôi có

nhiều tiền, tôi sẵn lòng san sẻ với chị em dưới xóm, khi nào có việc nghĩa tôi có thể bỏ một lúc năm xu để cúng được. Tôi có thể đọc diễn thuyết như cụ Lai Văn Trung, ăn nói như ông Vũ Văn An, bàn việc như ông chánh Nguyễn-Năng, tôi lại có thể không nói, không bàn gì cả, có thể chỉ ngồi rung đùi hay ngáp vặt. Tôi lại biết ăn cơm tây, biết đi xem cinéma, biết ngồi xe lửa hạng nhất. Tôi thực đủ đức tính của một ông nghị hoàn toàn.

Vì lòng tự tin ấy nên tôi nhất quyết ra ứng cử.

Chương trình? Chương trình của tôi rõ ràng lắm. Nghị viện là viện tư vấn, thì tôi được phép thỉnh cầu. Vậy tôi nhất quyết thỉnh cầu :

— Tôi sẽ xin cho Nghị viện thành ra vĩnh viễn, để khỏi phải bầu lại, vừa khỏi mất thì giờ, tiền tài cho nghị viên, vừa khỏi mất thì giờ cho cử tri.

Tôi sẽ xin đặt phòng ăn, nam sạch sẽ cho nghị viên có chỗ trú chân lúc họp hội đồng, đặt phòng ăn, uống để tiện cho các nghị viên. Tôi sẽ xin cho đàn chim sẽ được tự do kêu trên nóc nhà Khai-trí khi nghị viện họp hội đồng thường niên.

Về phương diện xã hội, tôi sẽ xin cho các làng được tự do lập lại cái tục sới thịt như xưa. Đó không phải vì tôi ăn thủ chí ở làng tôi, chỉ vì sự ích quốc lợi dân.

Về việc nông tang, tôi sẽ xin đảo sông cho có nước, nhưng không phải vì làng tôi ở nơi cao quá, chỉ vì sự ích quốc lợi dân.

Về việc thương mại, tôi sẽ xin lập lại luật câu thúc thân thể, nhưng không phải vì tôi có tiền cho vay lãi, chính vì sự ích lợi dân.

Và lại, lợi cho tôi, tức là lợi cho một người dân trong nước (là tôi) tức là lợi cho nước vậy.

Với một cái chương trình vĩ đại như vậy với một điều lý luận như vậy, tôi cả quyết ra ứng cử.

Vậy ai lý luận như tôi cũng xin cả quyết mà bầu cho tôi. Đó là điều thỉnh cầu thứ nhất của tôi : cử tri nên cho tôi được như ý để tôi lấy « khước », tôi sẽ không để cho các ông thiệt đầu mà sợ.

TÚ-LY.

Vì một lẽ riêng bài ĐẤT NỨT CON... ..MỘT DÂN Của Tú-Ly Không đăng được

XIN THU'ỐNG 500 BẠC

Hiệu thuốc Nam-Thiên-Đường trước ở phố hàng Gai, nay đã dọn đến nhà số 46 phố Phúc-kiến (Hanoi). Bản hiệu chuyên việc khảo cứu thuốc nam, chữa bệnh và chế các thuốc hoàn, tán rất hay, khắp các tỉnh trong xứ Đông-dương đều có Đại-ý cả, những người dùng thuốc khỏi bệnh có giấy cảm ơn kể có mấy nghìn bản, đủ chứng cho việc làm thuốc của bản hiệu thế nào. Bản hiệu có môn thuốc Ho « Thanh-phế-chỉ-khái số 88 » giá 0\$30, bất cứ ho cách nào chỉ uống một ve là khỏi liền, và môn thuốc « Lậu Quả-cầu số 3 » giá 1\$20, bất cứ mắc lậu cách nào, chỉ uống 1 ve là khỏi tu-ệt căn, vì thấy 2 thứ thuốc ấy rất hay, nhiều người mua dùng, nên có người dụng tâm làm giả mạo thuốc của bản hiệu, vậy xin kính cáo đề các ngài biết : ai biết kẻ nào làm việc giả mạo ấy mà báo cho bản hiệu biết thì xin trọng thưởng ngay 500\$, xin chú ý : các thuốc của bản hiệu đều có số thuốc, có nhãn « Quả-cầu », có tên Nam-Thiên-Đường mới là chính hiệu, đã chước bạ tại Tòa-án, số 436, ai giả mạo sẽ bị lỗi nặng.

HÂN LY TAO

(tiếp theo)

LỚP THỨ TƯ

Bích, Văn, Lương,
Mộng Lan, Tố Mai

Tố Mai. — Cái gì mà dễ đồng ý thế?
Mộng Lan. — Để chị biết được đấy?
Bích. — Có thử đoán xem?
Tố Mai. — Nào ai đã biết truyện gì mà đoán.
Mộng Lan. — Thế chị có đồng ý với tôi không đã? Cứ giả như trước đi rồi sẽ biết.

Tố Mai. — Không đồng ý.
Bích và Mộng Lan. — Thế thì tốt lắm.
Tố Mai. — Vấn đề gì? Sao nữa?
Mộng Lan. — Vấn đề ăn bánh! Chị đã không đồng ý thì thôi, càng hay.
Tố Mai. — Ở thế thì đời nào lại không. Xin giờ cả hai tay để biểu đồng tình. Tưởng nói truyện gì.

Mộng Lan. — À còn truyện ái-tình nữa.
Tố Mai. — Truyện ái-tình? Chị cũng sinh ái-tình thế kia?
Mộng Lan. — Không, buồn cười lắm kia.
Tố Mai. — Có đời nào ái-tình lại buồn cười bao giờ?
Bích. — Tôi chẳng thấy gì là buồn cười cả.

Tố Mai. — Tôi cũng thế... Anh Lương cũng thế chứ? (Lương gật đầu. Nàng nói với Văn) Và cả ông cũng thế chứ?
Văn. — Thế, là thế nào kia ạ?
Tố Mai. — Ông cũng không buồn cười chứ?
Văn (bật cười). — Vâng, tôi cũng thế.

Tố Mai. — Đấy nhé! khi nào tôi với anh Bích đồng ý là tất cả thiên-hạ cũng công nhận là phải, chỉ trừ chị Lan. Có Lan thua rồi nhé.
Lương nói với Văn. — Thưa ông, lũ em tôi nó khi trẻ con, xin ông đừng cười.
Văn. — Không, các cô vui tính lắm đấy chứ. Chỉ có tôi ít nói quá.
Bích. — Ai bảo anh không nói nhiều vào?

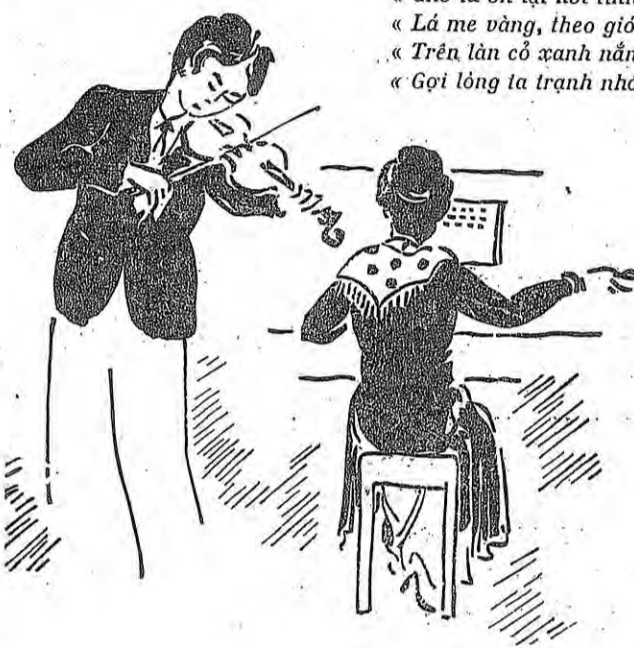
Văn. — Biết gì đâu mà nói? Nói vụng về chẳng bỏ các cô cười cho.
Mộng Lan. — Ông chỉ nhún mình, ông nói truyện ái-tình vui lắm đấy chứ.
Tố Mai. — Thưa ông, chị ấy thêm ái-tình lắm, và muốn ông nói truyện ái-tình cho chị ấy nghe đấy.

Bích. — Tôi như các cô thì tôi chỉ nài anh Văn đọc cho nghe bài thơ anh mới làm xong, mà anh cất ở trong túi.
Lương. — Thế nào cũng xin ông đọc cho. Chúng tôi sẽ rất lấy làm hân-hạnh.
Tố Mai. — Tôi cũng định xin ông cho nghe thơ. Anh Bích thường đọc cho tôi nghe những câu thơ rất êm-ái, dịu-dàng của ông, tôi thích lắm, như câu này, tôi nhớ mãi:

«Gió đông lạnh, rừng xanh chim thoi ca,
«Cụm rừng xanh của khách tình qua lại...»
Thằng nhỏ bung trà vào — rồi ra.
Lương. — Mời ông soi nước đã, thông thả rồi ông sẽ cho chúng tôi nghe bài thơ mới làm xong của ông. (Tất cả ngồi vào bàn ăn bánh).
Văn. — Thơ của tôi quê kệch lắm, chỉ sợ làm mất vui của tất cả mọi người.

Lương. — Ông nói nhún quá. Chúng tôi thực tình, ông không nên từ chối chúng tôi cái hân-hạnh ấy.

Bích. — Thì ừ, anh đừng thoái thác nữa.
Tố Mai. — Ông đọc thơ xong, chị Mộng Lan sẽ đánh piano và anh Lương sẽ kéo violon theo.
Mộng Lan. — Tôi không dám từ chối, song còn chị, chị sẽ làm công việc gì?
Tố Mai. — Tôi sẽ nghe thơ của ông Văn và nghe đàn của chị.
Mộng Lan. — Thế không gọi là công việc được.
Tố Mai. — Nếu cần, tôi sẽ gõ díp theo đàn của chị, chứ gì.

Bích. — Còn tôi, tôi sẽ cứ ăn bánh một cách rất thân nhiên, ăn như tôi đang ăn bây giờ.

Cả năm người uống nước và ăn bánh. Trừ Văn ra, ai nấy đều vui cười, đùa ngh, ch trong khi ăn.

Văn. — Tôi nghe tiếng cô Mộng Lan giỏi piano lắm, vẫn mong mỗi được nghe đàn của cô.

Mộng Lan. — Thưa ông gọi là đánh được, đã lấy gì làm hay.

Bích. — Anh đọc thơ đi.
Lương. — Thưa ông, bài thơ nhan đề là gì?

Văn lấy bài thơ trong túi ra. — Bài thơ này, tôi mới làm xong sáng hôm nay, chưa có nhan đề. Tạm gọi là một bài «Cảm thu», hay «tình Thu», hay là «Thu nhớ»...

Mộng Lan. — Thôi, ông cứ đề ngay là «Thu» cũng được rồi.

Văn. — Vâng, tôi sẽ đề là «Thu» như ý cô. Một chữ «Thu» có lẽ bao hàm được nhiều ý nghĩa.

Mộng Lan. — Nhất là nó đúng với nội dung.
Tố Mai. — Chưa nghe đã biết nội dung thế nào? Chỉ liền thoáng.

Mộng Lan. — Tôi cuộc với chị là trong bài ấy có nói cái gì thuộc về mùa thu.
Lương. — Hãy im lặng hết cả đề ông đọc.

Văn (Sóc lại áo, nấn lại cà-vạt, cảm động lắm, chốc lại đưa mắt nhìn Bích và

Mộng Lan). — «Tặng nàng Mộng-Du».

Mộng Lan. — Ông hay tặng cô Mộng-Du nhỉ. Không biết cô Mộng-Du là ai mà được cái hân-hạnh ấy. Nếu tôi là Mộng-Du thì tôi sung-sướng lắm.

Văn. — Bài thơ này cũng hơi tặng cô nữa. Biết đâu Mộng-Du lại không phải là...

Mộng Lan. — Ồ, ông mỉa-mai quá. Thôi, xin ông đọc cho nghe.

Văn đọc:
«Hồi thu ơi, đem ngọn gió thê lương
«Hiu hắt đưa hồn ta vào cõi mộng,
«Đem về đây cảnh mây mờ là rụng,
«Cho ta ôn lại nỗi tình thương.
«Lá me vàng, theo gió hanh, chấp chới
«Trên làn cỏ xanh nắng bạc rung rinh,
«Gọi lòng ta tránh nhớ mảnh di-linh.

«Lạnh lùng thay! Giãi nhân hồi!
«Cũng dưới rừng me này, thu năm xưa,

Mộng Lan. — Ồ, hay quá, hay quá. Nghe xong bài thơ của ông...

Văn. — Thưa cô, chưa xong.

Mộng Lan. — Vâng, chắc còn dài nữa. Nhưng mời mấy câu đã hay lắm rồi, nếu nghe xong cả bài, chắc ai cũng muốn yên lặng mà mơ màng, chắc không cần đến tôi đánh đàn nữa.

Tố Mai. — Cô chỉ hay thoái thác.
Mộng Lan. — Không, tôi nói thực đấy. Nhất là đàn tôi lại dở, chả bỏ làm mất cái thú nghe thơ đi. Anh Lương có kéo violon thì kéo, tôi sẽ đi đệm theo thôi.

Lương. — Đó là truyện chốc nữa. Bây giờ hãy nghe thơ. Xin ông cho nghe nốt.

Văn lại đọc:
«Cũng dưới rừng me này, thu năm xưa,
«Em Mộng-Du bước lên trên tấm cỏ,
«Một khúc dương-cầm gọn làn tóc rừ...»

Mộng Lan. — Dương-cầm là gì, thưa ông?

Văn. — Dương-cầm là cây đàn tam thập lục của tàu. Piano ta cũng gọi là dương-cầm. Đây tức là đàn piano của cô sẽ đánh.

Mộng Lan. — Thế violon, ta gọi là gì?
Tố Mai. — Hỏi dài dài mãi, có để ông đọc nốt không?

Văn đọc:
«Một khúc dương-cầm gọn làn tóc rừ
«Dưới nắng reo, để hồn ta say xưa...»

Mộng Lan. — Xin ông cứ đọc đề tôi lên gác lấy sẵn cây violon xuống cho anh Lương. Xin lỗi ông.

Mộng Lan ra — Văn ngừng đọc.

LỚP THỨ NĂM

Thiếu Mộng Lan

Tố Mai. — Xin ông đọc tiếp đi, mặc chị ấy.

Văn. — Để đợi cô ấy một chút. Không sao.

Lương. — Không cho cô ấy nghe nữa cho đáng tội.

Văn. — Dạ... vâng (cầm tờ giấy xem, rồi lại đặt xuống không đọc).

Lương. — Vậy xin lỗi ông, tôi lên gọi cô Lan xuống. Ai lại vô lễ thế bao giờ.
Lương ra.

LỚP THỨ SÁU

Thiếu Lương

Bích thử dài đứng dậy, chăm chú hát. Tố Mai cũng đứng dậy nhìn vào nhà trong. Văn cũng thử dài, vô tờ giấy trong tay, lấy khăn chấm mồ hôi trên trán.

Tố Mai bần khoản lắm. — Ông lượng thứ cho chị Lan, chị ấy vô ý lắm.

Văn như không nghe thấy gì.
Bích. — Thôi, mặc họ, anh cứ đọc cho chúng tôi nghe.

Văn nhìn Bích như không hiểu gì. Một lát.

Tố Mai. — Mời ông soi nước (Văn ưỡ oải nhấc chén nước uống) và soi bánh Văn lại cầm bánh ăn một cách hồ hững như không hiểu gì cả, bảo sao làm vậy. Tố Mai và Bích cũng uống nước và ăn bánh, rồi lại ngồi xuống.

Tố Mai. — Xin ông đọc tiếp cho hai chúng tôi nghe vậy.

Văn đọc rất lạnh lùng:
«... để hồn ta say sưa
«Em thu cả một trời sao trong mắt,
«Cả cánh đồng sương trọng nếp khân quang.

«Cả những tiếng chim kêu hót rộn ràng
«Em thu lại dưới điều chân diều dật.
«Má ửng hồng tô điểm sắc mây mờ,
«Em sỏa tóc cho theo làn gió lạnh.
«Mắt ngân ngơ, em nhìn chìm sải cánh
«Trong làn cây. Ôi ngày thơ!...

Văn ngừng lại để uống nước, uống một cách dữ dội như khát lắm, rồi đứng dậy đi ra mở cửa sổ. Tố Mai và Bích nghe đến đây thì đưa mắt nhìn nhau một cách âu yếm lắm.

Bích nói riêng với Mai. — Hay quá nhỉ.
«Mắt ngân ngơ, em nhìn chìm sải cánh
«Trong làn cây. Ôi ngày thơ!»

Hai câu thơ ấy thật tả đúng hết như em Mai.

Tố Mai cười và nhìn xuống đất giả như nhỏ — Anh quá khen. Đây là những câu tả cô Mộng-Du của ông Văn đấy chứ.

Bích. — Cô Mộng-Du là ai? Chưa chắc đã không phải là em.

NÊN DÙNG PHÁO VIỆT - NAM
Hiệu Trường - Kỳ, Hạnh - Phúc, Khánh - Thọ
BÁN TẠI HIỆU TƯỢNG - KÝ
78-80, PHỐ HẰNG ĐƯƠNG VÀ 44, PHỐ HẰNG BÒ, HANOI
Xưởng chế-tạo: làng Phú-xá, Hà-dông
có đặt đại-lý khắp tam kỳ

Nhà Khiêu-Vũ to và lịch-sự nhất ở Hà-thành là
HANOI BAR DANCING
100, Rue des Voiles, Hanoi
Buồng Khiêu-Vũ rộng 150m². Bài trí theo lối tân-thời.
KHIÊU-VŨ { Các tối thường từ 20 giờ đến 24 giờ.
Tối thứ bảy từ 20 giờ đến 1 giờ.
Chủ nhật và ngày lễ ban ngày từ 15 giờ đến 18 giờ.
VÀO CỬA KHÔNG MẤT TIỀN.
Rượu và nước, giá bán phải chăng cho tiền ai cũng đến vui chơi được.
Bắt đầu từ mồng một Tết (14 Février 1934) sẽ có một cái buồng riêng rất lịch sự để ai muốn đặt tiệc hoặc mang người nhà lại Khiêu-vũ.
Ở các tỉnh xa muốn giữ buồng đặt tiệc xin viết thư cho biết trước.

VUI CU' O'I

Những ông thi-sĩ, sô-dĩ, ta không những kính trọng thôi, ta lại còn yêu nữa là vì dấu các ông là người yêu của các ông ấy mà ta thấy hình như ta đã mượn lời của các ông ấy để tả người yêu của ta. Trong những bài thơ tình từ của các nhà thi sĩ, ta thấy có hết cả những tình từ của ta, và ta có quyền nói rằng: những tình cảm của nhà thi-sĩ tức là những tình cảm của chúng ta. Vậy cô Mộng-Du trong bài thơ này biết đâu lại không phải là em Tố Mai.

Bích nắm tay Tố Mai và nhìn âu yếm. Tố Mai thổ lộ. — Mà biết đâu những lời âu yếm thiết tha trong những bài thơ tình của các thi-sĩ lại không phải là những lời của chúng ta muốn nói với nhau. Vậy chúng ta cũng là thi sĩ nhỉ.

Bích cười. — Chỉ khác có một là chúng ta không biết làm thơ. Văn (đã lại gần và nghe thấy những lời cuối cùng). — Còn khác một điều nữa, là trong tình trường, các anh và các cô không hay bị đau đớn như những nhà thi-sĩ.

Tố Mai. — Thưa ông, những nhà thi-sĩ mà lại bị đau đớn ư? Những câu thơ êm ái dịu dàng kia...

Văn thở dài một cách rất buồn, làm Tố Mai và Bích đều ngẩn người nhìn.

Văn (ngồi vào ghế). — Xin lỗi cô, tôi hơi chóng mặt, không hề gì.

Mộng Lan và Lương cùng vào. Mộng Lan xách cây đàn violon và Lương cầm một tập giấy có bài đàn.

LỚP THỨ BẢY

Thêm MỘNG LAN và LƯƠNG

MỘNG LAN rồi với Lương. — Đây, tôi đã bảo anh rằng ông Văn sẽ đòi chúng ta mà. Thế mà anh cứ dục cưỡng cưỡng lên. Nào có việc gì đâu. (nói với Văn) Thưa ông, để ông phải đợi lâu, thật không phải, xin ông tha lỗi cho. Chúng tôi mãi tìm mấy bài đàn hay để đánh hầu ông.

VĂN. — Thưa cô, không hề gì. Cô đã tìm được nhiều bài hay, xin cô đánh cho nghe.

MỘNG LAN. — Xin vâng, không dám từ chối. (Nàng ra mở piano trọn một bài đàn và kéo ghế ngồi, dạo tít mấy giây. Lương cũng kéo thử mấy tiếng violon).

LƯƠNG. — Không, nghe nốt bài thơ đã.

MỘNG LAN. — À quên, xin lỗi ông (lại quay ra bàn khách).

LƯƠNG. — Xin ông đọc tiếp cho nghe.

VĂN. — Để cô Mộng-Lan với ông cho chúng tôi nghe đàn đã, rồi tôi sẽ đọc thơ sau. (lại thơ thẩn ra đi, đọc thêm nhảm tai, mắt cả vui vẻ nghe âm nhạc).

MỘNG LAN. — Ông lại riêu chúng tôi rồi. Nếu ông không đọc thì xin đưa cho chúng tôi đọc giúp. Tôi cũng tốt giọng. Ông cho xin bài thơ (Văn đưa bài thơ). Tôi đọc xong sẽ xin ông chép lại vào quyển sách con của tôi. Tôi có quyển sách nhỏ để ghi chép hết những cái gì hay, đáng giữ làm kỷ niệm. Đọc đến đâu rồi, nhỉ?

LƯƠNG. — Cô hãy đọc lại từ đầu.

MỘNG-LAN đọc :
« Hỡi thu ơi, đem ngọn gió thổi hương,
« Hiu hắt đưa hồn ta vào cõi mộng.. »
Thôi, để đọc tiếp chỗ ban nãy thì hơn

vi đoạn này đã nghe rồi. Chi Mai, ông Văn đọc đến đâu rồi, chi?

(Tố Mai (lại xem tờ giấy) — Đến đây, ông đã đọc đến câu này :

« Mắt ngân ngơ, em nhìn chim sải cánh
« Trong làn cợt, Ôi ngày thơ ! »

MỘNG LAN. — A vâng. Còn có tám câu nữa thì hết.

« ... Ôi, ngày thơ ! »
« Nay thu sang, bóng em đâu chẳng thấy,
« Điều chán em, trên ánh cỏ chưa mờ,
« Thoảng hơi thu còn phảng phất hương

« Mà Mộng Du em đi chẳng lại !
« Em đi đâu? hay luy'n bên sông

« Em bỏ vắng cảnh trời hu non Bắc ?
« Vắng em, trời thu mờ nắng thu nhạt,
« Trên cành ngơ ngác chim kêu thương. »

Quái ! hình như cô Mộng Du của ông vào Huế thì phải :
« Em đi đâu? Hay luy'n bên sông Hương... »

A, ra cô Mộng Du vào Huế rồi lâu không ra, ông nhớ mà làm bài thơ này. Hay lắm thưa ông. Bài thơ của ông nghe cảm động lắm.

« Trên cành ngơ ngác chim kêu thương. »
Câu cuối cùng nhẹ nhàng mà buồn quá.

Còn cô Mộng-Du nào ở Huế, ông có cho tôi biết được không? Tôi cũng vừa ở Huế ra.

VĂN. — Thưa cô, xin cô cho nghe đàn.

MỘNG-LAN. — Vâng. Anh Trương đâu? Violon!

Lương và Mộng-Lan vào trong cùng, sắp sửa đánh đàn. Bích và Tố-Mai nhặt bài thơ của Văn mà Mộng-Lan đã bỏ trên mặt bàn.

Hai người ghé đầu vào nhau đọc lại bài thơ. Văn thì ngồi gục vào tay ghế. Khi Lương và Mộng-Lan bắt đầu nảy mấy tiếng đàn, thì Văn giật mình như lĩnh một giấc mơ, dùng dật cầm nhủ cáo từ.

VĂN. — Xin phép ông và các cô, tôi có một việc bận phải về ngay không thể ở lại được, xin ông tha lỗi.

LƯƠNG. — Mời ông hãy ngồi lại một lát nữa.

MỘNG LAN. — Ông nghe một bài đã rồi hãy về.

VĂN. — Xin lỗi cô.

Tố-Mai. — Ông đợi anh Bích rồi cù ng về.

BÍCH. — Đợi tôi, anh Văn.

VĂN. — Thôi, anh về sau, tôi phải đi ngay bây giờ (Văn lui ra phía cửa, quay lại chào). Chào ông, chào các cô.

LƯƠNG (bắt tay Văn). — Mai mời ông lại chơi vậy. Cảm ơn ông.

Tố-Mai, Mộng-Lan và Bích cùng tất tỵ Văn.

MỘNG-LAN (rời với ra khi Văn đã khuất). — Thế nào ngày mai cũng xin ông chép cho bài thơ ấy vào quyển sách con, nhé. (Trở vào nói với mọi người) — Ông ấy ngộ đấy chứ, nhỉ?

Mộng-Lan và Lương lại vào đánh đàn. Tố-Mai và Bích lại cùng nhau đọc lại bài thơ mà Văn đã bỏ quên, lại nhìn nhau cười rất âu-yếm, và cùng đọc lại câu cuối cùng :
« Trên cành ngơ ngác chim kêu thương. »

HẠ MÀN.
Đoàn Phú Tứ.

Của Ích Hữu Thanh-hóa
I. Ai nói dối mà...

Nhiều Tâm đi làm thuê ở làng khác, lại gặp nhà chủ có con ốm, họ mượn thầy phù-thủy bắt ma và mượn nhiều Tâm ngồi đồng ma hộ. Nhiều Tâm từ chối mãi không được, phải ngồi giúp. Ngồi mãi chẳng thấy gì, nhưng lâu mỗi cô rồi đầu cũng hơi đảo.

Thầy phù-thủy tưởng rằng đã bắt được ma về rồi, liền giương oai lấy roi vụt xuống chĩnh mà bảo :

— Lên mau, tên là gì nói mau, không thì đây sẽ ra hình pháp bây giờ.

Nhiều Tâm tưởng hỏi tên mình liền nói :

— Tên tôi là Nguyễn-văn-Tâm.

Thầy phù-thủy (xin âm dương thế nào không được) lại mắng ma Tâm :

— Không được nói láo, phải nói cho đúng lên.

Nhiều Tâm tức mình, thò tay vào túi lấy cái thẻ sru vụt ra trước mặt thầy phù-thủy và nói : Ai nói dối mà, không tin thì xem thẻ đó nọ...

II. Sự ngộ

Ở chùa lễ Phật, cứ sư đọc trước, các vãi theo sau. Trước khi vào lễ, sư cụ dặn các vãi :

— Lúc vào lễ, hễ tôi đọc sao thì các vãi cũng phải theo y như thế, chứ không được đọc sai đấy !

Đến câu : « Nam vô Phả quang công đức sơn vương phật », sư đọc là : « Nang vô phả cang công đức song vong phật ». Các vãi cũng đọc theo y như thế... Sư nghe lại, tưởng là các vãi đọc sai, cau mày lại gắt :

— Đọc sai cả gói...
Các vãi cũng cúi đầu :
— Đọc sai cả gói...

Của T. H. Páo Phổ-bình-gia

Thầy giáo lầy

Mẹ — Sao mày không đi học?
Con (khóc hu hu) — Thầy giáo nói

lắp, đọc dịch-lê cũng lắp, như thế con phải chép lại nhiều lần, khổ quá.

Của V. Đ. Thảo Đáp-cầu

I. Cần thận

Ba Éch sắp tiêm một liều thuốc-ngủ, bèn rủ vi tiền ra đếm bạc. Ông đốc-tò vội ngăn :

— Ấy thôi! hãy để khi khác ông già cũng được, hà tất phải vội vàng thế!

Ba Éch điềm nhiên đáp :

— Không ạ! Ấy là trước khi tiêm thuốc ngủ thì tôi phải... kiểm lại số tiền của tôi!

II. À, ra thế

Giờ toán pháp, ông giáo giảng bài :

— Tôi đã bảo các anh rằng hai phần ba bao giờ cũng to hơn một nửa. Thế mà anh Ba lại trả lời rằng anh thích một nửa quả dưa hơn hai phần ba là nghĩa lý gì?

Cả lớp nhìn trò Ba như có ý bảo là ngốc đại. Bỗng Ba đứng phắt dậy nói :

— Thưa thầy, nhưng mà con không thích... ăn dưa!

Của Hưng Hanoi

Một cách đo đường

Hơi — Tại sao anh biết rằng từ nhà anh đến nhà, tôi xa bằng ba lần từ nhà anh đến trường.

Thuận — Khó gì. Nay nhà! từ nhà đến trường thì tôi ngậm một cái kẹo, từ nhà tôi đến nhà anh, tôi phải ngậm ba cái kẹo.

Của N. Long Gia-lâm

Lý Toét chụp ảnh

Lý Toét. — Ba người chụp chung một cái ảnh có được không hở ông?

Thợ ảnh. — Được cụ ạ, bốn người cũng được.

— Ô, tiếc quá nhỉ! Quên không đưa bu nó với con Ba Vành ra để chụp một thế, hay là ông hãy chụp tôi trước, còn thừa hai chỗ thì ông để lại cho bu nó với cái dĩ Nhơn nhà tôi.

Số 53

— Rõ may nhé, ngã ngay trước cửa hiệu thuốc.

CÒN NGẶN NGẠI GÌ NỮA
THANH-HÀ-DƯỢC-PHÒNG là một nhà chuyên môn chữa bệnh tích theo cách tối-lân, bất cứ uểng nhẹ chỉ trong một tuần lễ là tụt nọc, nếu không khỏi sẽ trả tiền lại. Lậu mới mắc (état aigu) dùng số 3. Kinh-niên (état chronique, filaments, gouttes matinales) dùng số 7. Giá 0\$60 1 ống. — Bán đủ các thứ thuốc chữa bệnh tích và các thứ cao-dan hoàn-tán. — Có phòng riêng để thụt rửa rất vệ-sinh. HỎI LẠI : THANH-HÀ-DƯỢC-PHÒNG HANOI, 55, Route de Huế, 55, HANOI

CÁC QUÝ-KHÁCH HỎI GHO ĐƯỢC NƯỚC HOA NGUYÊN CHẤT **HIỆU CON VOI**

1 lọ, 3 grammes 0\$20, 1 tá 2\$00, 10 tá 18\$00
1 lọ, 6 grammes 0.30 1 tá 3,00, 10 tá 27,00
1 lọ, 20 grammes 0.70, 1 tá 7,00, 10 tá 63,00

PHÚC-LỢI, 79, Paul Doumer, Haiphong, bán buôn và bán lẻ.
ĐẠI-LÝ: MM. Phạm-hạ-Huê 36 Rue Sabourain Saigon ĐỒNG-ĐỨC 64 Rue des Cantonnais Hanoi — THỊC-A-Thành phố Khách Nam-định — Phúc-Thịnh phố Gia-long Huế.

Pour la meilleure façon de placer votre argent dans la construction des bâtiments, adressez-vous à **M. NGUYỄN-CAO-LUYỆN** ARCHITECTE DIPLOMÉ PRIX SAMUEL LONG (Le premier prix d'architecture de l'Ecole des Beaux Arts de l'Indochine). 42 Borgnis De-bordes et 54 Rue Richaud HANOI

XÃ HỘI ANNAM CỦA TRẺ CON

Một ông giáo học dạy lũ trẻ lớp năm trường So-dăng, một hôm ra cho học-trò một bài luận về luân-lý. Có lẽ vì ông cho học-trò ông cũng gọi khoa luân-lý như ông chứ không phải vì tưng đầu đề mà ông ra cho lũ trẻ bài luận như thế này (Nguyên bản đăng dưới đây). « Samedi 17 Mars 1934.

« MORALE

« Kề vài người trong xã-hội mà ta « phải cần dùng đến, đã giúp lẫn ta « mà ta yêu quý ».

Một đứa bé lên năm, lên sáu đã làm cho ông chột dạ nghĩ tới thần-dồng, vì câu trả lời có nhiều ngụ ý xấu xa:

« BEVOIR

« Trong xã-hội thì có những người « đồng đúc mỡ lợn tria mỗi người một « khúc xác về lấu cho chín lên biếu mỗi « người một khúc xúm đông lại ăn ».

Xem xong, ông giáo hạ bút phê một câu cũng ngụ nhiều ý xấu xa không

kém gì câu của cậu học-trò ông mấy tí. Câu ấy như sau này:

« Anh hay uống rượu với thịt lợn!»

Ăn thịt lợn thì có lẽ cậu bé có ăn, chứ hay uống rượu thì tôi e ông làm cậu bé với ông Tản Đà rồi, Đáng lẽ ông phải phê:

« Anh sẽ hay uống rượu với thịt lợn!»

Nhưng nếu có thể bảo cậu bé con có khẩu khí một anh nghiện rượu, ta cũng có thể bảo rằng cậu ta sớm có con mắt của nhà văn-sĩ mĩa đời. Cậu ta thấy chung quanh mình, trong làng ngoài nước chăm chỉ có một việc: ăn, nhiều khi tranh nhau, đánh nhau vì cái thủ lợn, cái phao câu, nên cậu ta cho người đáng quý nhất trong xã-hội là người mỡ lợn biếu họ ăn cho họ khỏi tranh dành nhau!

Cậu bé con kia sau này có lẽ là một nhà viết văn trào phúng có tài kia đấy!

Từ-Ly

TÔI ĐI CHÙA

(liếp theo)

Trời tối như bưng láy mắt, anh « áo nâu » cầm chiếc đèn « pin » đưa chúng tôi đi qua những rặng cây cao vút,

khiến tôi không thể nào tin là cảnh chùa chay tịnh được nữa (2).

Năm giờ sáng hôm sau, chúng tôi đã bắt đầu dạy sửa soạn đi vào « chùa

đường đá gồ ghề, rồi mãi mãi mới đến một giầy nhà lá lụp sụp ở ven bờ suối. Aoh mới chúng tôi vào một nhà ngồi đợi. Nửa giờ sau, anh dẫn đến một cô gái quê mồm mím, chúng tôi bầm nhau cười thăm rồi tìm cơ thoái (1) vì ngoài mục đích muốn biết cách sinh

trong». Đi độ năm phút thì đến « chùa mới ». Thấy họ gọi là chùa « mới » thì tôi cũng gọi thế, chứ thực ra chỉ có cái tên là « mới » (3); họ lại còn gọi là chùa « tiên ». Tôi lần vào tận cuối hang

hoạt của một hàng gái ở vùng Hương-sơn, tôi không còn muốn chỉ hơn nữa. Anh em rủ nhau về quán thì thấy ở cạnh giường tôi hai cái phẩn kê sát nhau, nào sư, nào vải, đàn ông, đàn bà, chen chúc nhau nằm hỗn độn,

bật đèn lên xem, mấy chú rơi quàng mắt hay từ tung, tôi giật mình tưởng tượng đến những « nàng tiên » trong ca kịch Tục lụy, nhưng sau khi thoáng thấy những mũi hôi « chuột » thì tôi lại nghĩ nó là giống « cú ». (4) Xong đấy

Samedi 17 Mars 1934

Morale

Kề vài người trong xã hội mà ta phải cần dùng đến, đã giúp lẫn ta mà ta yêu quý.

Bevoir

Trong xã hội thì có những người đồng đúc mỡ lợn tria mỗi người một khúc xác về lấu cho chín lên biếu mỗi người một khúc xúm đông lại ăn.

CUỘC ĐIỂM BÁO

Quy khứ lại từ:

Ngoài hai mươi năm nay, cụ bạng bị vẫn kín đáo an thân trong làng báo, không nói với ai cả. Nếu không có Phong-Hòa, chỉ rõ ràng bị đầu cụ đây, thì không mấy người biết cụ ẩn ở chỗ nào.

Nay chắc cụ nghĩ an lâu mãi cũng không tiện, nên cụ mới ra mặt để hu xếp đi về. Cụ về thì tôi vẫn bị với

xã-thuyết từ thời cũng về, làng báo ta thiệt mất một tay lão tướng để đóng vai chúa trại trong Tuồng cổ tân-thời. Thật là điều đáng buồn thay.

Nhưng buồn hơn nữa, là làng báo bây giờ đối với các cụ, xem ra lãnh đạm, thờ ơ, mà quốc-dân cũng không hoan nghênh các cụ nữa nên cụ bạng Hoàng đã vạch bí về an nhàn nơi sông Hương, núi Ngự.

Không biết cụ chán nản nhân tình thế thái, hay nhân tình thế thái chán nản cụ, vậy ôi ?

Còn cụ cử Dương-bá-Trạc không biết đến bao giờ mới theo giong cụ bạng Hoàng bỏ Văn-học tạp-chí về

THẺ LẺ CUỘC THI CỦA HÃNG BÁN SÁP THƠM BÔI

NGÀY KẾT LIÊU KÝ T

1° Những người dự-thí có thể muốn gửi mấy phiếu cũng được, song những câu trả lời phải viết vào giấy của
2° Những câu trả lời phải gửi đến HANG S. S. H., ngày sẽ định sau ..... HỘP THƯ SỐ 54 HANOI.

3° Phần thưởng nhất định là 50\$00. Nếu có nhiều người trả lời đúng giống nhau, thì người nào
Giải nhì: 20\$00 — Giải ba: 10\$00 — Giải tư: 5\$00 — Giải năm: 5\$00 — Giải sáu: 5\$00 — Gi

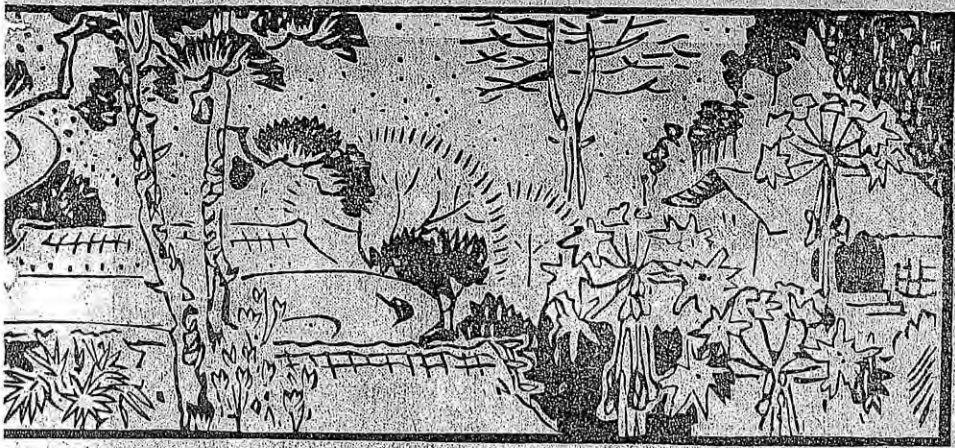
XIN NHỚ RẰNG: — Những câu trả lời đã định sẵn để tại TỔNG ĐẠI LÝ HAN

Cải phong bì đó, muốn được phân minh, những người dự thí ai ngờ ý m

Muốn có những phiếu để dự thí xin nhớ mua sáp thơm bôi đầu: giá: 0\$30 lọ con và 0\$50 lọ

Mua buôn xin mời lại số 7 LÊ QUÝ-ĐƠN Những phiếu dự thí chỉ biếu không những khách mua hàng. Còn nhà

JA HƯƠNG

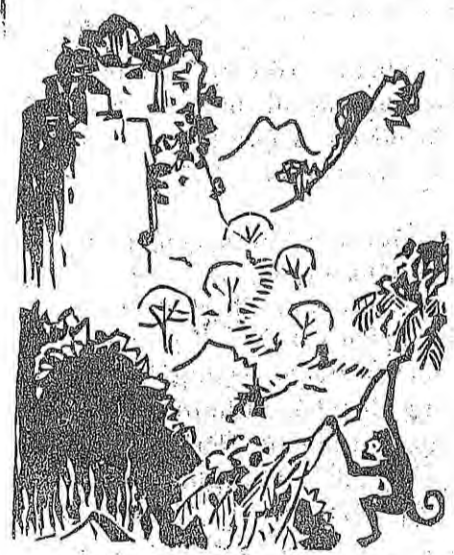
đi độ 15 phút nữa, đến chùa « Giải oan ». Tôi đi dưới nhìn lên thấy chùa cũng đẹp, song nghĩ đi nghĩ lại: từ xưa đến giờ mình đã có gì oan uổng nghĩ nếu cho cô, cô sẽ tâu lên lán « toa áo đỏ » thì khôn, nên lại không cho (7) Vào đến chùa trong, ông bạn tôi bảo đây mới thực là chùa « Hương », nhưng

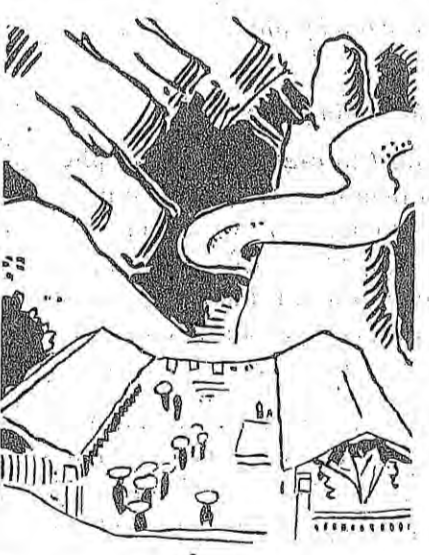
dâu mà lên để giải oan, nên tôi lại đi (5). Đi quãng nữa, nhìn xuống dưới sườn núi thấy mấy ông « cụ tổ » đương truyên cây nọ sang cây kia làm tôi nhớ lời câu: « lom khom dưới núi « tuồng

tôi nhất định không tin, vì tôi thấy ở cạnh ngay chỗ bậc lên lễ một cái nhà « nước kín », mùi vệ sinh sòng lên sắc súa (8) Một lúc, chúng tôi quay ra, gặp mấy cô bạn quen rủ đi chùa « Tuyết »,

vài chú» của bà huyện T. Q. (6) Một giờ sau đến cửa chùa thì thấy mấy cô đồng mặc áo « đỏ » ngồi đón ở cửa, một tay cầm lá số, một tay kéo chúng tôi, mồm thì nói: « Này em có tiền thì cúng vào đây, cô cho lá số, cô tâu tận tòa » Tôi đã định cho tiền, sau chợt

nhưng tôi nghĩ bụng: nước Annam mình làm cốc gì có « tuyết » nên tôi lại không đi, rồi cùng nhau ra thuyền từ giã cảnh chùa Hương, và để lại « hương » cho những người còn ở lại.

HẾT
CÁT-TƯỜNG

động Hoa-lư, đề sớm khuya, truyền trò với linh hồn vua Đinh-bộ-Lĩnh ?

Ông Nguyễn - trọng - Thuật, người annam cò, cũng là một người cò rồi. Có lẽ chẳng bao lâu nữa, ông sẽ ôm quả dưa đỏ đi tìm An-Tiêm để sống lủi lại cái đời thái cò Hồng-Bàng, làm lạc trưng và lấy cô Mi-Nương, « con quan tề-tướng ngay rầy cảm cung ».

X.

Tú-Mỡ... tiên tri

TRONG một số P. H. trước, Tú-Mỡ, về báo Loa, có đoán rằng báo ấy, sau khi đã đăng hết loạt ảnh « Gà mái lạc mẹ », sẽ dần dần soay đến hạng « Gà mái ăn đêm ».

Y như rằng!

Trong báo Loa số 10 đã thấy một bức ảnh người con gái sỏa tóc, nhan đề là « Hoa Sớm », ấy là chân dung của một con « gà mái rêu » dưới sớm Khâm-thiên, nhà chí Đốc. Còn một bức chân dung nữa, chắc cũng cá mè một lứa...

Mồm Tú mỡ nói có sứt đầu!

Bây giờ, báo Loa tung phải tình, mới đi kiếm ăn ở miền « ống-lâu thối ».

Nhưng chẳng bao lâu nữa, rồi mà xem, ta sẽ thấy trên báo ấy đăng những ảnh của con em nhà Năm-Dục, Năm Nuôi, Năm Hoat, vân vân...

Đến bảy giờ, Tú-Mỡ sẽ xin thôi, không để vịnh những tấm ảnh của báo Loa nữa.

Ngôi bút sắt, tuy nó là vật vô tri vô giác, nhưng đã dùng đến nó cũng phải giữ cho nó sạch sẽ...

Tú-Mỡ.

Văn chương

GIÁ không có Tiểu-chi (Sài-thành Hoa-báo số 25) thì ta không đời nào biết văn-chương là cái quái gì. Nhưng có ông, thì ta đã biết rồi, ông bảo cho ta biết đại khái rằng văn chương là... văn-chương.

Anh không hiểu ư? Thì ông Tiểu-chi đã dẫn một câu như vậy làm thí dụ:

« Ăn cơm rồi, tôi đi uống nước; nước nóng quá, tôi uống chưa được. »

Văn-chương đây, anh nghe ra chưa?

« Tuy là đơn giản, chắt phác song cũng có văn-chương... »

Tại sao vậy? Vì có: « tô-chức (!), trang điểm (!!) rõ ràng, lục lưỡng (!!!) »

« Đây này: ăn cơm rồi mới uống nước; có nói tới nước mới kể truyện nước nóng, vì nước nóng quá nên uống chưa được. Câu như thế là có lớp lang

thứ tự, hề có lớp lang, thứ tự tức là có lô-chức ».

Lý sự mới sáu sắc làm sao!

Ông Tiểu-chi nêu lên câu đó rồi ông đọc lại nghe, cho là hay quá, văn-chương quá, ông cắt nghĩa lại một lần nữa cho ta hiểu rõ, rồi ông lại khen là câu văn làm có công phu.

Nếu vậy thì bất kỳ ai cũng có thể hóa ra văn-sĩ mất rồi.

Bà ba Béo nhà tôi bảo thẳng nhớ rằng:

— Nhớ ơi, cầm cho tao cái ống nhổ đây. Ông nhổ này đây quá, tao không nhổ được. Mày là đồ khôn nạn!

Thế là bà làm văn-chương rồi đây. Tại sao? Bởi có gọi lấy ống nhổ mới kể đến sự ống nhổ đây, mà vì ống nhổ đây nên không nhổ được, mà không nhổ được thì tức, tức liền mắng đây là « mày là đồ khôn nạn! Văn-chương không!

Bà ba Béo nhà tôi với mấy bà láng giềng làm văn-chương bao nhiêu năm nay mà vẫn không biết gì hết, cứ gì một mình ông Jourdain ở trong kịch của Molière?

LÊTA.

Số 54

TRÊN CON ĐƯỜNG VÀO CHÙA HƯƠNG

Sắp đến chùa Hang chưa? — Còn một tí nữa thôi.

TÓC (BRILLANTINE) VÀ NƯỚC HOA (EAU DE COLOGNE) S. S. H.

II NÀY SẼ ĐỊNH SAU

HÃNG S. S. H. sẽ cho (PHẢI VIẾT THEO LỜI CHỮ IN) Nhớ đề rõ tên và chỗ ở; không được rập hay sớ.

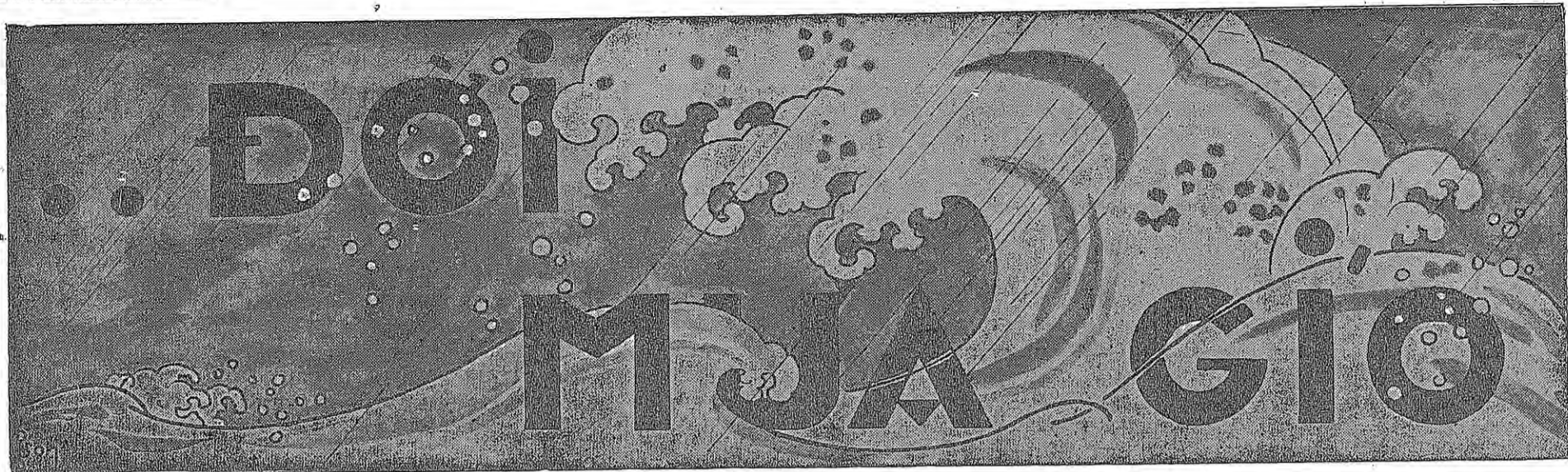
gửi đến trước sẽ được linh phần thưởng nhất. Còn sẽ theo thứ tự ngày gửi định thưởng như sau: từ bây giờ: 5\$00 và năm mươi giải thưởng lấy nước hoa (eau de cologne) hay sáp thơm bôi tóc (brillantine).

S. S. H. số 7 phố Lê Quý-Đôn Hanoi bỏ trong phong bì niêm phong cẩn thận.

Điền ký lên trên cũng được. Ngày công khai cái phong bì đó sẽ định sau.

(lần trước in nhầm là 0\$25 và 0\$35) Vì những phiếu dự thi chỉ biểu riêng những người mua hàng mà thôi.

Ng câu hỏi về cuộc thi này mai sẽ đăng ở các báo. Hãng S. S. H. cần nhiều đại-lý ở khắp các tỉnh.

của KHAI-HƯNG và NHẬT-LINH

LUÔN một tuần lễ, hai người yêu nhau.

Chương đề mặc ái-tình nhục dục lúi đi. Chàng như mê-man, như không kịp suy xét. Cái tình nhu nhược, sự không tự chủ định được lòng mình, bỗng theo tình yêu ủy mị mà đến chiếm đoạt hết tâm hồn chàng. Nhiều lần, chợt nghĩ đến sự éo le, vô lý, điên cuồng của mối tình đột nhiên bỗng bột, Chương lại cố quên lãng ngay đi, quên lãng bằng sự làm việc. Vì thế, luôn mấy hôm, ngoài cuộc ái-ân đắm đuối, chàng tận tụy chăm chú vào việc dạy học trò : nào soạn bài, nào chấm bài làm.

Khi vào lớp, học trò đều lắng tinh thần nghe chàng giảng nghĩa, vì chàng nói rất nhiều, giảng rất hay. Chàng sung sướng hay chàng chỉ cốt làm cho trí tê mê, bộn rộn không có lúc nào kịp phân chiết tới tình yêu? Vì chàng động tưởng tới tình yêu thì chàng lại thấy hiện ra biết bao sự trái ngược trong tâm trí. Song nhiều khi bị xúc động quá, óc chàng trở nên nhọc mệt. Tức thì sự buồn rầu, sầu muộn vẫn vương man mác làm cho chàng ủ rũ như người mất tinh hồn.

Còn Tuyết? Tuyết sung sướng. Sung sướng như người mới biết yêu lần này là một. Nàng âu yếm, chiều chuộng Chương, không bao giờ phạt ý chàng, lại đoán ra những sự ước muốn của chàng.

Nhưng bỗng chiều hôm nay, ở trường về, Chương không thấy Tuyết đâu nữa. Chờ tới gần 9 giờ, Tuyết vẫn chưa về, chàng liền một mình ngồi ăn cơm. Tưởng tới cái tình phóng đảng, và cái đời vô định của bọn gái giang hồ, chàng mỉm

một nụ cười khinh bỉ... Song chẳng bao lâu, sự khinh bỉ lại đổi ra sự thương hại. Rồi ngồi ăn uể-oải, Chương cảm thấy sự thiếu thốn trong đời chàng.

Sáu, bảy hôm với sự yêu đắm đuối, mê man! Tuy không là sự yêu trong trẻo, và chân chính làm cho ta đề huề vui thú cảnh gia - đình, nhưng vẫn là sự yêu mà lại là sự yêu nhục dục thứ nhất trong đời ngày thơ của Chương: Xưa nay, vì lòng ghét chung cả phụ - nữ, chàng chưa hề gần gũi một người đàn bà nào.

Chương chỉ ăn có một bát cơm. Chàng đặt mạnh đĩa bát xuống bàn. Vì tưởng chủ còn ăn, đỡ lấy bát để sôi cơm, thì Chương đương tìm cơ để gái, liền thét mắng âm-ĩ. Thực vậy, chiều hôm nay, chàng cau có, vẻ mặt khó đăm đăm như người bức tức điều gì.

Chàng càng khổ tâm khi chàng nhận thấy rằng mình không dám thú thực với mình cái nguyên nhân của sự bức tức đó. Lòng tự cao, tự đại thái quá khiến chàng tưởng rằng, yên trí rằng mình không yêu, và nếu trong một tuần lễ, chàng lẫn lộn say đắm với cái thú vật dục, chàng cho đó chỉ là một sự nhu yếu của con vật, cũng như sự ăn, sự uống. Chàng lầm bầm : « Phải! Là ái-tình họa chàng... »

Chương chợt nhớ tới cô con gái bà phủ. Nhưng một sự lạ!.. Không những chàng không tưởng ra được diện mạo của Thu mà đến cái tên Thu, chàng cũng quên bẵng. Đến rồi chàng phải ngồi cố tìm cách để nhớ ra : chàng chấp các vần trắc với các vần bằng bắt đầu từ chữ B cho tới chữ X mà

vẫn không ra. Chàng bỗng bật cười, vì vừa tự nghe thấy tiếng mình lầm nhầm đọc, như một thằng bé con mới học vần quốc ngữ : ba, ban, biên, can, dan,... Mãi đến lúc chàng lại nghĩ đến Tuyết, và nhờ sự liên tưởng, cái tên Tuyết ấy mới giúp chàng tìm ra được tên Thu : Tên Tuyết gọi ra tên mùa đông, rồi tên mùa đông gọi ra tên mùa Thu.

Song đến khi tìm ra được tên Thu, chàng vẫn không thấy trái tim chàng cảm động mấy tray. Mà càng lạ nữa : khi lòng tự đắc của chàng cố phác lại bức tranh Thu đứng sau hàng giậu chờ mình đi qua, thì sự tưởng tượng của chàng chỉ vẽ ra được nét mặt của Tuyết.

— Bầm ông soi cà-phê.

Vì se sẽ đặt cốc cà phê lên bàn. Chương trợn mắt, mắng :

— Ai bảo mày pha?

— Bầm... ..

— Cút! xuống nhà!

Tò mò, Chương nhìn cốc cà phê. Đã một tuần lễ nay, chàng sinh ra nghiện cà phê. Xưa nay chàng vẫn tự phụ rằng không thể nghiện được một thứ gì, thế mà lần này, vì nề một « đứa con gái » một « con đi » chàng lại nghiện được cà phê ư?

Chương mỉm cười. Chàng vừa tìm ra được chữ « nghiện » để giảng nghĩa sự thay đổi tinh tình. Phải đối với Tuyết, chàng chỉ nghiện chứ không yêu : « Yêu, mình còn yêu sao được? » Chương cho rằng mình mới bắt đầu nghiện Tuyết, nghĩa là nghiện cái thú nhục-dục cũng như một vài anh em nghiện thuốc phiện, nghiện đi hát.

Tim ra được cái nguyên nhân ồn thỏa của sự nhớ nhung, Chương

cảm thấy lò g đỡ thồn thức, đỡ bần khoản, bình tĩnh mà nghĩ tới mấy ngày vừa qua. Mấy ngày vừa qua? Toi nào chàng có phân biệt được ngày nào với ngày nào! Bó ngày ấy giống nhau như bó hồng thuận-vi của Tuyết cùng một màu tươi thắm, cảm trong cái lọ vẽ men kia.

Nghĩ mãi, Chương chỉ tưởng tượng ra được hình dáng, đệp bộ của Tuyết : Tuyết cười, Tuyết nói, Tuyết bát, Tuyết nũng nịu, Tuyết âu yếm... Rồi nhớ tới mấy bức tranh chàng phác họa hình ảnh Tuyết, Chương thò tay vào túi lấy ra quyển sổ nhỏ. Một cảnh Tuyết ngồi khâu khiến chàng cảm-động nhất.

Hôm ấy, cơm sáng vừa xong thì thợ giặt đem quần áo đến, và lấy quần áo bẩn để đem về giặt.

Nhanh nhẹn, Tuyết trao cho bác phó mớ quần áo đã buộc lại cẩn thận, rồi đỡ lấy chồng áo sạch và lên gác để cất vào tủ.

Mấy phút sau, Chương cũng theo lên, thấy nàng đương ngồi cũi mạng chệc áo lót. Chương đứng đứng lại ngắm cái tay trắng muốt, mềm mại cử động. Nhưng Tuyết đã thoáng thấy bóng Chương phản chiếu trong gương tủ. Nàng ngừng tay, ngừng đầu nhìn Chương và mỉm cười nói :

— Hai cái sơ-mi của anh cùng rách cả.

— Tôi cũng định chiều nay đi may mấy cái.

— May làm gì với... Anh có những năm cái mà ba cái bấy còn mới. Hai cái này tuy rách nhưng ít ra

Phụ Đực Được Phòng!

Cậu còn trai trẻ thể mà mang lấy cái nghiện hút vào mình, tôi rất lấy làm hổ thẹn với chị em.

Đây thứ THUỐC CÁI này chỉ một chai giá 2\$50 trong 10 ngày là cậu có thể bỏ được, cậu còn chờ gì mà không uống đi?

MUA TẠI:
PHỤ-ĐỰC-ĐƯỢC-PHÒNG
209, phố Khách Nam-định

Tết năm nay các ngài dùng giày gì?

GIÀY KIM-THỜI

Marque, dessin et modèle déposés

Kiểu rất đẹp, mũi lạng hoa-ky rất tốt, đế cao-xu đen, đúc ở bên Pháp, đi bền gấp bốn lần đế da hay đế crepe, không trượt và toét ra như đế crepe, trông đẹp và nhẹ như đế da, đi mưa không thấm nước.

Giá rất hạ. Bán buôn và bán lẻ.

VAN-TOÀN

HANOI— 95, Phố hàng Đào — HANOI

cũng mặc được ba, bốn tháng nữa.

Tuyết vừa nói vừa mang. Chương lấy làm kinh ngạc: Chẳng không ngờ một cô gái giang hồ phong đăng, sống cái đời nay đây mai đó, mà lại có những tư tưởng bình thường và những tình nết ngăn nắp được như thế: «Hay là... nàng giả dối để lừa ta, để cảm dỗ ta?» Thấy Chương dăm dăm nghĩ ngợi, Tuyết lại nói:

— Vậy chiều nay đừng may nữa nhé?

— Vàng, thì đừng may.

— Với lại hết tháng này, quần áo để nhà em giặt cho, đưa thợ, tối tiền không kể làm gì, nhưng họ giặt dối mà là vụng ghê gớm quá. Chỉ được cái chóng rách quần áo.

Nghe đến câu này thì Chương lại càng ngờ Tuyết giả dối lắm. Vô lý! một cô gái ăn chơi mà lại thích làm việc! Nhưng bức tranh một cô gái đẹp ngồi khâu sớ bỏ ngay được những sự hèn mọn của tư tưởng, những sự nghi hoặc của tâm tình: Chương chỉ thấy có một sự đẹp, đẹp dịu dàng, âu yếm, thân thiết. Cảm động, chàng lấy ra quyển sổ tay và cái bút chì hí hoáy vẽ. Nhạc trông thấy, Tuyết vội kêu:

— Ấy đừng!

— Ngồi im, đẹp lắm!

— Nhưng để em vấn tóc lại đi! Chương phì cười:

— Em làm như anh chụp ảnh em không bằng! Em không lo, Nhờ trời được cái anh vẽ cũng không khéo lắm.

Tuyết cốt nói pha trò để làm vui lòng người yêu. Nhưng thấy Chương tưởng rằng mình nói thực thì nàng làm ngay ra như mình ngây thơ, đưa tay lên nắn lại vành tóc, vuốt lại món tóc ma, rồi mỉm cười bảo Chương:

— Bây giờ thì xin mời họa-sĩ về đi cho.

Thực ra Tuyết sung sướng, Tuyết cảm động vì lần đầu được nghe Chương gọi mình là em và xưng anh với mình. Tinh tinh bên lén, Chương trong khi truyện trò cùng nàng thường vẫn còn giữ gìn, đứng đắn, bao giờ cũng chỉ xưng hô là cô với tôi mà thôi. Nhưng đứng trước một cảnh tượng êm đềm, chàng vui trở nên âu yếm, quên hẳn đứng đắn, giữ gìn.

Cảnh tượng ấy, hôm nay bức tranh phác họa bằng bút chì ở trong quyển sổ con lại làm hoạt động ở trong trí nhớ của Chương. Chương ôn lại được từ dáng điệu cho chí tiếng cười, giọng nói của Tuyết.

Trời ơi! cái giọng nói khàn khàn ấy, đã nghe qua một lần, ai còn có thể quên được nữa. Chương thở dài, đánh diêm châm thuốc lá hút...

Thoảng thấy một tập bài học-trò gấp trong cái cặp giấy và để trên bàn, Chương chợt nhớ tới ngày mai có luận pháp-văn, liền đứng

được các màu rực rỡ. Nhất là mây khóm hồng trắng, hồng đỏ mà Tuyết đi mua tân Yên-phụ đem về, và ngày ngày hai buổi, nàng soi tưới, chăm nom.

Chương nhớ tới một buổi chiều ở trường về, chàng bắt gặp Tuyết đương trông mây khóm hoa xác pháo. Mầu đỏ chói của những cánh hoa in bắt lên vạt áo xanh Tuyết mặc. Chàng Tuyết sợ ướt bay lăm áo, nên đặt cây xuống đất rồi gọi Vi lấy nước để rửa tay. Thoảng thấy Chương đứng ngoài hàng giậu nhìn vào, nàng hớn hờ chạy rạ mở cổng.

đây ra bàn giấy ngồi chằm. Chàng luôn mồm gặt gong, phàn nàn về sức học-kém cỏi của học-trò. Mọi khi chàng cho điếm rất rộng, mà hôm nay có nhiều bài, chàng phê đến nửa điếm. Chấm được độ hai chục bài, chàng vớt bút, đứng dậy lại cửa sổ nhìn ra đường.

Bây giờ có lẽ đã hơn 10 giờ. Ngoài phố vắng ngắt. Thỉnh thoảng chiếc ô-tô qua nhà, tiếng còi điện, chàng nghe như tiếng cười chế nhạo. Rồi nghĩ vợ vẫn, Chương nhớ tới Khiết với tiếng còi ô-tô rít của Khiết. Chàng mỉm cười, lẩm bầm: «Chắc ít lâu nay, anh ta cũng cụt hứng với cái mộng khai mỏ».

Ánh đèn điện ngoài đường, chiếu qua hàng giậu, xuống cái vườn hoa trước cửa nhà. Những hoa chân chim, cạm chường, trần châu, chàng chỉ trông thấy lơ mờ thoảng dưới bóng những then giậu sắt, nhưng chàng cũng tưởng tượng ra

Chương thấy rõ rệt sự yêu mến mong đợi của nàng, hình như trong khi chàng đi vắng, nàng chỉ nghĩ tới một mình chàng, và nếu nàng làm việc nọ việc kia là chỉ để qua thì giờ và đỡ sốt ruột. Không thể, sao đương chăm chú trồng cây mà chợt thấy bóng chàng, nàng lại vút cả cây ra đó và chỉ sấn sóc tới một mình chàng, bầu như nàng quên hẳn rằng nàng đương làm việc gì.

Bây giờ chàng đứng từ cửa sổ nhìn xuống vườn, những cảm-tưởng êm đềm ấy vẫn còn toàn vẹn. Chàng vẫn yên-trí rằng Tuyết yêu chàng. Chàng không thể ngờ được điều đó.

Nhưng sao tự nhiên, nàng lại bỏ nhà đi đâu như thế. Mà đi đâu lại mãi mười một giờ đêm chưa về. Chương thấy nóng mặt, nhức đầu. Hai tay thọc túi quần, chàng đi đi lại lại trong phòng, giầy nện cồm cộp xuống gạch. Còn đi đâu nữa!... Ai lại khờ dại, lần thần muốn tìm

biết một cô gái giang-hồ đi đâu bao giờ! Vì đâu sao, Chương vẫn không quên rằng Tuyết là một gái giang hồ, một người bầy bạ kia mà! Buốt mồm, chàng rủa: «Đồ khốn nạn!»

Rồi chàng cả tiếng gọi:

— Vi!

Vi vội vàng chạy lên, lo lắng, sợ hãi, vì từ chiều đến giờ, nó chưa thấy chủ sai bảo điều gì mà chỉ thấy gặt gong, cau có:

— Dạ!

— Đi không báo gì mà?

Vi còn ngờ ngạc không hiểu, thì Chương đã giậm chân hỏi lại:

— Có Tuyết đi có giận gì mà không?

— Bầm không.

— Đi đâu mà có biết không?

— Bầm không.

— Thôi được!... À, đóng khóa cổng lại nhé. Mà cái chuông công không kêu, mà đã chữa lại chưa?

— Bầm, đã.

— Thôi được. Xuống nhà.

Chương lên gác đi ngủ. Nhưng bản khoăn, chần chọc không sao ngủ được. Đồng-hồ đánh nửa đêm được một lát thì vắng-vắng, chàng nghe có tiếng chuông. Vội vàng, chàng dậy mở cửa sổ gọi Vi bảo ra mở cổng. Nhưng ra cổng không thấy ai, Vi đứng dưới sân nói lên:

— Bầm, chuông nhà bên cạnh đấy ạ.

Chương chân ngắt, lại lên giường nằm, rồi thức cho đến sáng.

(Còn nữa)

Khái-Hưng và Nhất-Linh

Đã có bán mấy cuốn sách mới

VÀNG VÀ MÁU... Giá: 0\$45

CỦA THẾ-LỮ (TỰ LỰC VĂN ĐOÀN)

ANH PHẢI SỐNG... Giá: 0\$45

CỦA NHẤT-LINH VÀ KHÁI-HƯNG

(TỰ LỰC VĂN ĐOÀN)

CẠM BẦY NGƯỜI... Giá: 0\$45

CỦA THIÊN HƯ VŨ - TRỌNG - PHỤNG

(3 QUYỀN TRÊN NÀY DO SADEP

XUẤT BẢN)

Mua sách xin gửi tiền trước về ông

Nguyễn - Trường - Tam 1 B^d Carnot

1 tiền cước gửi tới bảo lãnh: 1 cuốn

0\$20, mỗi cuốn sau nữa thêm 0\$06

Các bạn mua P. H. dài hạn được

trừ 10% vào tiền sách

ĐẠI BỔ HUYẾT

Chuyện trị đàn bà, con gái kinh huyết không đều, khi ra sớm quá, khi chậm quá, bề tắc không ra, khi có kinh hay đau bụng, không tươi đỏ, tím đen thành hòn, băng ra nhiều quá; khi hư ra nhiều chất trắng, đau lưng, rức xương, nằm ngủ không yên giấc, quá trưa hăm hấp sốt, ăn ít, vàng đầu, chóng mặt, nằm ngủ hay mơ, thân thể còm yếu, da thịt tẻ mề, đau trong dạ-con lâu năm không đẻ, hoặc bị tiền sản luôn.

Mỗi hộp giá: 1\$00.

BÁN TẠI: Viện thuốc LẠC-LONG Số 1 phố hàng Ngang, Hanoi

PHÒNG-TÍCH THẦN-DƯỢC CON CHIM

CỦA VŨ-ĐÌNH-TÂN, HAIPHONG

Cơm no, rượu say với ham tình-dục hoặc ăn no đi ngủ, ăn no đi tắm, sinh ra Phòng-Tích hay Phạm-Phòng? Đây hơi, hay ợ hơi, hoặc ợ chua, tức cổ, tức ngực, không biết đói, bích bạch không tiêu, thường đau bụng, đau lưng, chân tay mỏi mệt, lâu năm sắc mặt vàng, da bụng già. Đản-đng là Phòng-Tích, đàn-bà là Sản-hậu. Chỉ uống một liều thấy dễ chịu hoặc khỏi ngay: 0\$40. Liều thuốc nào cũng có in chữ ký Vũ-Đình-Tân mới là thuốc tốt và thật hiệu.

ĐẠI-LÝ CÁC TỈNH: HANOI: 99 phố Mới; 35 hàng Đào; 52 hàng Bông; 73 hàng Gai; 44 hàng Long; 36 hàng Điều; 22 bis và 111 route de Huế. HAIPHONG 82 phố Bounal; NAM-ĐÌNH 190 phố Khách; HAI-DUONG 11 phố Commerce; BẮC-NINH 164 Tiên-An; SON-TÁY 47 Hậu-Tĩnh; VINH 44 phố Gare; HUẾ 49 phố Gia-Long; TOURANE Lý-xuân-Hòa phố Đỗ-hữu-Vị; SAIGON Thanh-Thanh 38 Pellerin: Các tỉnh khắp ba kỳ có đại-lybán cả.

AN-TỬ KIM-TIỀN 1926.

VŨ-ĐÌNH-TÂN, 178 bis Lạch-tray, Haiphong.

Muốn cho xe pháo nhẹ nhàng, Mang lại AN-THÁI sửa sang như lời, Chắc bền giá cũng được lời.

Chỉ có hiệu AN-THÁI làm được xe dùng như xe «Verneuil» vì sau khi sử ấy tan, bản-hiệu đã mua được các dụng cụ dùng làm xe mà bản-hiệu ấy cam đoan là chắc chắn và đẹp hơn, hiện đã có tang chứng, xin mời các ngài lại xem qua sẽ rõ. Bán đủ đồ phụ tùng xe kéo và chambre, lốp. Có 28 mẫu vải dùng để lợp mui, đóng tựa và cất housse xe nhà, xe hàng, Đóng và chữa các xe nhà, xe hàng, xe ngựa và xe bò.

AN-THÁI

Số 2. Phố Nguyễn-trọng-Hiệp, HANOI tức là phố giữa Cầu gỗ đi vào ngõ Gia-ngư

NHỮNG VIỆC CHÍNH CẦN BIẾT

TRONG TUẦN LỄ

Một cuộc biểu tình lớn trong Nam

Hôm 17.4 một cuộc biểu tình lớn do liên đoàn nhà buôn Saigon tổ chức, đã họp tại tòa Đốc lý, có tới 100 người Pháp và 5.000 người Nam. Ông Nguyễn-phân-Long có yêu cầu mọi người biểu tình phản đối thể lực của các phái tài chính.

Một đám đông vác băng lớn đi riêu trước cửa nhà Đông-dương ngân hàng mà biểu tình phản đối dữ dội. Cuộc biểu tình giải tán rất yên ổn.

Khám phá một chỉ hội kín ở Thái-hà-ấp

Sở mật thám vừa đây khám một nhà ở Thái-hà-ấp, đã bắt được ba người hội kín, trong số có Hoàng-văn-Dzinh, thư ký sở hỏa xa Vân-nam.

Dzinh cùng hai người kia làm truyền đơn và in sách cách mệnh, nhưng công việc đương dở dang thì bị bắt.

Hội Bảo-hiêm ô-tô Trung-kỳ kiện chính phủ

Vi những phu làm bến phà Đầm-him (cách Dalat 10 cây số) không được cần thận, lúc ô tô xuống phà không mắc chặt mỏ neo nên xe tuột xuống sông. Con bác-sĩ Trần-văn-Đôn bị thiệt mạng và ô-tô bị hư hỏng hết.

Hội Bảo-hiêm-ô-tô này có bảo hiêm — phải đền cho bác-sĩ Đôn số tiền hơn một nghìn và kiện chính phủ Bảo-hộ Trung-kỳ xin bồi thường lại số tiền. Tòa án cai trị đã phạt chính phủ 265p.

Sẽ giảm đi 10% số các viên chức người Âu

Phủ Toàn quyền đang dự định giảm số các viên chức người Âu ở Đông-dương đi một phần mười để thi hành phương sách tiết kiệm. Những viên chức làm việc được 25 năm hoặc chưa được 25 năm mà tuổi đến 55 đều phải về hưu.

Các viên chức bản xứ sẽ phải theo một phương sách khác sẽ định sau.

Thư ký hạng nhất lên thượng hạng không phải thi

Trước đây, nhà Tài chính có yêu cầu bắt các viên thư ký hạng nhất muốn lên thư ký thượng hạng phải qua một kỳ thi chuyên nghiệp.

Nay phủ Toàn quyền đã bác điều thỉnh cầu ấy.

Ông Bùi-dinh-Từ bảo chế hạng nhất (có giải thưởng của Đại học đường Strashoug) đã mua lại hiệu thuộc Tây Coupard phổ Paul Bert Haiphong. Mong bà con đến mua cho Đông để khuyến khích một người An-nam cố tài và có chí doanh nghiệp.

PALACE

Le Meilleur Spectacle de Hanoi

TUẦN LỄ NAY chiếu tích:

CETTE VIELLE CANAILLE

Harry Baer — Pierre Blancher — Alice Field sấm vai chính. Cuốn phim này vừa vui, buồn, thương tâm, lý kỳ, lý thú ai cũng nên xem.

SÁP CHIẾU

UNE SEULE FOIS DANS LA VIE

L'HOMME A L'HISPANO

LES MISERABLES

Quan Toàn quyền hàm Charles về Pháp

Chừng 12 hay 13 Mai này quan Toàn quyền hàm Charles và phu nhân sẽ đáp tàu d'Artagnan về Pháp.

Tuyển tham tá bản xứ có bằng tú tài

Phủ Toàn quyền đã hỏi các quan thủ hiến các xứ trong cõi Đông-dương xem hiện nay trong các công sở còn thể dành bao nhiêu chỗ cho những viên tham tá bản xứ tuyển người có bằng tú tài.

Hà-giang sắp có điện

Nhà máy điện đã bắt đầu làm, hiện đang đúc cột đèn, chừng tháng Juillet, Hà-giang sẽ có điện.

Mũ lính cảnh sát có dấu hiệu riêng

Lính cảnh sát Hanoi đã thay mũ vàng đằng trước có cài hoa bằng đồng làm dấu hiệu, chứ không đội mũ trắng như trước nữa.

Khuyến khích việc trồng khoai tây

Quan Thống sứ vừa thông tư cho các quan đầu tỉnh đề khuyến khích dân trồng khoai tây và ủy các viên chức ngạch nông chính điều tra về cách giồng giọt và xem những làng nào có thể giồng giọt được tốt.

Số tiền Đông-dương phải gánh cho nước Pháp trong năm 1934

1. Chi tiêu về binh bị : 198.000f
2. Chi tiêu về việc quản trị quĩ hưu bổng thuộc địa : 432.000f.
3. Chi tiêu cho viện Nông-phổ thuộc địa : 114.255f.

4. Chi tiêu về Đông-dương kinh tế cục : 1.316.000f.

Cộng số tiền Đ. D. phải gánh là trên 20 triệu. Số tổng công các thuộc địa phải gánh là non 80 triệu

Tuyển học sinh vào trường kỹ nghệ Hanoi và Haiphong

Đến 18-6-34, tại trường Sinh từ Hanoi sẽ có kỳ thi tuyển học sinh vào trường kỹ nghệ Hanoi. Số học sinh lấy là 30 người. Đơn xin nộp cho ông đốc trường kỹ nghệ trước ngày 1-6.

Ngày 18-6, tại Haiphong cũng có kỳ thi tuyển học sinh vào trường kỹ nghệ. Số học sinh cũng lấy 30 người.

TIN THỂ THAO

Stade H. đã hạ G. M. R. 3/2

Vào chung kết giải Indosport, Stade Hanoi và G. M. R. đã hòa nhau 4/4 bữa chủ nhật trước nữa, thì chủ nhật vừa qua Stade đã hạ G. M. R. 3/2. Còn 15 phút nữa mãn giờ thi xảy ra cuộc ẩu đả, G. M. R. bỏ cuộc. Cúp bạc lại vác về, chưa biết T. C. xử ra sao.

Chim bị trục xuất ra ngoài hạng tài tử

Tổng cục ten-nit Nam-kỳ đã trục xuất Chim ra ngoài hạng tài tử vì đã nhận được thơ của Chim xin phụ cấp 150p đi tranh giải Pasquier và 300p đi dự Vận-dộng hội, còn tiền chi phí khứ hồi và ăn ở cũng về phần tổng cục chịu.

Vi sao Nửa, Giao, Nhánh không dự cúp Pasquier ?

Vi Nửa, Giao, Nhánh đòi ban trị sự sắm quần áo và ra-két (số tổn kém đến 400p) mới chịu đi tranh cúp Pasquier nên Minh và Cường đã được cử thay. Tso và Crépet không thể đi được.

Nhật - bản không dự Vận động hội Manille

Manille — Nhật muốn cho Mãn châu quốc dự Viễn-dông vận-dộng hội, nhưng bị Trung hoa và Phi luật tạt phản đối, nên đã rút cả đầu thủ của nước mình ra, không dự hội (hội cử hành từ 12 đến 19 Mai).

Tin làng báo

Saigon — Có tin rằng ông Nguyễn-ngọc-Thoại, một vị trạng sư còn trẻ tuổi sắp ra một tờ báo bằng Pháp văn tên là « La monarchie » (Quần chủ báo) và nhận được tờ tuần báo « L'Impartiale Annamite » cũng xuất bản ở Saigon viết bằng Pháp văn đề bênh vực quyền lợi của người Nam. Báo ra ngày thứ bảy, mỗi số hai xu

Bản báo xin giới thiệu cùng độc giả Phong-Hóa hai tờ báo mới.

Giới thiệu sách mới

Bản-báo mới nhận được cuốn Hồn Hoa tập 1 của Á-Nam Trần-tuấn-Khai do Tiến đứơc thư quán phát hành, giá 0\$03 một tập; và quyển luyệu quốc văn của ba ông Ng-đức-Bảo, Đoàn Quân và Vũ-văn-Quán; dày 154 trang, giá bán 0\$50, và quyển Comment expliquer une fable de La Fontaine của ông P. Lê-công-Đắc dày 20 trang giá bán 0\$10.

Bản báo có lời cảm ơn và xin giới thiệu hai quyển sách đó cùng độc giả Phong-Hóa.

P. H.

HÍ TÍN

Bản báo được tin rằng đến ngày 2 Mai 1934 bà Vve. Nguyễn chi Hòa chủ hiệu buôn to tại Saigon sẽ làm lễ yu quy cho lệnh ái, Cô Nguyễn thị Thanh, kết duyên cùng ông kỹ sư Điện khí Trần-văn-Tiết lệnh lang ông bà Trần văn Thông Tổng đốc Nam định.

Bản báo có lời mừng hai họ. P. H.

Thanh-Hóa. — Quế Hường

Thứ nhất Quế-Bách, thứ nhì Quế-Hường, thứ ba Quế-Liên, xưa nay ai cũng biết như thế, nhưng mà đã mấy khi gặp. Kỳ 11 Avril 1934 Hội-dồng bóc quế tỉnh Thanh-hóa đã bóc 3 cây quế ở Bà Pha-Đeng về xã Lương-sơn (nguyên thuộc châu Thường-xuân mới xin sáp-nhập vào châu Ngọc-lạc được mấy năm nay). Quế này mùi hương nhẹ nhàng, pha được nhiều lần, nước đổ như phẩm-hương, vì mọc chỗ núi đá và gần khe suối. Chừng trong một tháng sẽ bán đấu giá tại Tòa Sứ Thanh-hóa, vậy ai cần dùng quế tốt để dùng, nên nhân dịp ấy mà mua kéo lỗ dịp.

CHỮA BÚT MÁY GIÁ RẤT HẠ ĐÓNG LẠI SÁCH BÌA ĐÀ VÀ BÌA VẢI RẤT ĐẸP

MUA LẠI SÁCH HỌC CHỮ PHÁP

MUA LẠI CÁC THẺ THUYẾT CHỮ TÂY VÀ QUỐC-NGỮ

NAM-KY thư-viện cho thuê: 10.000 quyển sách chữ Pháp 2.000 » » Quốc-ngữ

Mỗi tháng chỉ có . . . . . 0 \$ 60

NAM-KY THƯ-QUÁN kính cáo 17, Boulevard Francis Garnier, Hanoi — Tél. No 6288

OLYMPIA

Từ thứ sáu 27 Avril đến thứ năm 3 Mai 1934

BUỔI TỐI — Chiếu tích: QUICK

Cuốn phim này ai xem cũng phải cảm vì có đào Lilian Harvey sấm vai chính.

BUỔI BAN NGÀY — Chiếu tích: LA PETITE DE MONTPANASSE.

Trong phim này có nhiều điều hát rất lôi cuốn thú vị. Xin chờ bỏ qua.

Hội Vạn-Quốc Tiết-Kiệm

HỘI TƯ PHÁP DƯỚI QUYỀN KIỂM-SOÁT CỦA QUAN TOÀN-QUYỀN ĐÔNG-PHÁP

GIỚI THIỆU

PHIẾU TIẾT KIỆM SỐ 5 MỚI RA

Phiếu 1.000 \$ 00	đóng mỗi tháng . . . . . 5 \$ 00
Phiếu 500 \$ 00	đóng mỗi tháng . . . . . 2 \$ 50
Phiếu 200 \$ 00	đóng mỗi tháng . . . . . 1 \$ 00

VÀ MỖI THÁNG ĐƯỢC DỰ BA CUỘC XỔ SỐ BẢO KIẾT

Khi trúng số thì phiếu 1.000 \$ được lĩnh:

A. — Một số vốn gấp bội có thể đến	5.000 \$ 00
tùy theo phiếu đóng góp.	50.000 \$ 00
B. — Một số vốn	1.000 \$ 00
C. — Một phiếu miễn góp	1.000 \$ 00
đổi cho phiếu trúng ra.	

Phiếu 500 \$ 00 và 200 \$ 00 cũng được hưởng quyền lợi này và tùy theo vốn của phiếu

PHÂN TRÚNG SỐ	Cuộc xổ số A... 1 phần trong 30.000 phần	Định 5.000 \$
	Cuộc xổ số B... 1 phần trong 3.000 phần	chờ phiếu
	Cuộc xổ số C... 1 phần trong 3.000 phần	1.000 \$

XIN HỜI ĐIỀU LỆ TẠI:

HỘI VẠN QUỐC TIẾT KIỆM

HANOI — 53, Đại-lộ Francis Garnier

SAIGON — 26, Đường Chaigneau

NAM-VANG — 94, Đường Gallièni

Hay là các nhà Đại lý của Hội

Lý Toét - Anh bồi, mai 5 giờ gọi tôi dậy để tôi đi chuyến tàu sớm nhé.

Bồi sấm - Ông búi tóc ơi, 5 giờ rồi, ông dậy ra tàu kẻo nhé.

L. T. - Thi hôm chưa! Nó gọi ông búi tóc, mình có búi tóc đâu mà cũng dậy,

... Hãy làm một giấc nữa đi.

Ở CHỖ BIÊN THỦY

(Tiếp theo)

NHỮNG truyện như vậy thường thấy xảy ra ở biên - thủy luôn. Song của đáng tội, lắm khi họ cũng giết oan.

Như công tử họ nhà « sâu » kia béo múp, béo múp, muốn đi cho biết đó, biết đây, ai ngờ lắm khi vì thế mà bỏ mạng. Bụng sữa biết chi, thấy cửa ải thì chằng vào chơi, định xem thiên hạ còn có những trò trống gì. Chẳng rề vừa tới cổng, đã bị mấy tên lính nhây sờ ra giữ lại, rồi mười, mười lăm, hai mươi, rồi cả đoàn lính bõ ra vây khắp năm mặt. Tướng quân cướp đường, nhà du lịch đem miếng « rỗng xanh uốn khúc » chực tháo đường chạy. Nhưng biết người, biết mặt, biết lòng làm sao, đám quân thấy sâu chạy vùng vào thành, có biết đâu là tưng thế chằng chạy bừa, nên ủa nhau lại, kẻ đâm, người đá, người chém, người đâm, cho tới kỳ khách du lịch nằm ườn ra đó, máu me đầm đìa mới thôi.

Sâu chết! Dân ong lúng túng. Không phải lúng túng về truyện án mạng (họ không có quan, không có luật pháp cơ mà), mà vì nghĩa địa ở tận ngoài thành, cái thầy ma kia nặng như con voi đời thượng cổ, làm sao đưa ra được. Thế mới rầy rà. Họ liền làm nhà khoa học lấy ống tiêm hút mỡ, hút nước, hút rệp cái bụng sữa cho hết bớt đi, rồi xúm lại « rô ta » kéo cái sắc ra, chẳng lòi thối kèn trống gì cả..

Đối với ong khác nước, họ sử một cách êm đềm hơn, vì họ biết, tuy rằng khác giống, nhưng chung một loài. Những giống khác ấy họ đến chỉ đòi ăn gạ chứ có ý gì khác đâu. Thấy dân trong thành đang chén chị, chén em, các á ngoại quốc thêm rõ rãi, sẵn lại. Vốn ghét kẻ ăn dung - nhất là ăn

dung mà lại vô lễ - chị em liền lúm lấy bà khách quý. Trước còn bên co đi, bên kéo lại, sau thành ra loạn đả. Nhưng chỉ đánh cho biết tay thôi, chứ truyện ăn uống là truyện thường, không đáng tranh luận bằng lưỡi kiếm.

Nếu bà khách kia biết điều đi hẳn thì thôi, khôn nhưng bụng đói, cái khó bó cái khôn, bà tính quân sao đó, lại lẩn lụng vào tướng mình cũng là ong thì có thể nhập nhạng đánh lừa quân canh được.

Ai ngờ chưa kịp giờ tay, đã bị bọn lính lòi tuột sang một bên « Rõ đồ mặt dạn, mày rầy, sống nữa cũng chỉ thêm hồ tiếng loài ong », grom bên mình, quân lính đã rút ra, chỉ thì một nhát là bà khách định bêu nhỏ đồng loại kia đã hồn lìa khỏi xác...

Thêm một á nữa. Cửa này mở ngay trên mặt đất, vì dân họ vẫn quen thói ở hổ. Thấy bọn dân ra vào tấp nập, ta biết ngay là đang mùa kiếm hoa làm mật. Cửa chỉ lọt có một người, hẹp lắm, song đó không phải là một cái cơ cho lũ dân xô đẩy nhau như hành khách ra cửa ra. Họ có trật tự lắm, con đến trước vào trước, con đến sau vào sau, không ai tranh ai. Nhờ gặp khi một con ra, một con vào, thì thế nào một bên cũng lui bước tránh đường cho chị em đi.

Nếu ta nhận kỹ, ta sẽ thấy cứ mỗi con ra khỏi hay vào khỏi cửa, ắt có một cái gì như cái nắp đậy lại. Cửa máy? Không. Cái đầu bà nội-tướng đấy! Thừa xưa, bà trẻ, một mình bà đã lập nổi cái giang-sơn ấy. Bây giờ bà già, mái tóc lơ thơ, áo quần sộc sộc, bà vẫn chưa mất cái khí phách thừa xưa, bà làm thần giữ nước.

Bà đem cái đầu to nút đường lối vào thành là chỗ lũ dân, con bà đang làm ăn yên vui. Bà cứ suốt ngày đêm thúc cái đầu bít cửa ải như vậy mà không mỏi.

Ai sắp vào, vì thế bà biết ngay. Nếu con cháu nhà thì bà lui xuống, lách vào cái buồng con, cho chúng vào. Nếu là các á kiến, quen cái thói hít đông, hít tây, bên mắng đến, tướng chừng như có mỡ mặt chi đây thì bà nội-tướng chỉ gạt vài cái như ý bảo « liệu hồn » - thế là đủ cho các á phải lui ngay. Bằng không bà sẽ nhảy vọt ra làm cho á nọ nằm không yên, đứng không vững, ngã lộn, ngã quay mấy vòng mới thôi - rồi bà rũ tay quay về chỗ cũ.

Có khi, một cô gái làm nghề cuốn lá (cũng về loài ong) đi tìm chỗ trọ, thấy cửa thành mở, định tiến vào, nhưng khi sắp hạ cánh xuống, bà tướng liền chui lên, chỉ trời chỉ đất ra hiệu: « Đây chẳng phải hàng quán, mà cũng không cho thuê, mời bác tìm nơi khác ». Á kia hiểu đi ngay.

Cũng có khi á nọ hấp tấp quá, vội chui vào thì cái đầu bà nội-tướng dầy lên. Chẳng biết hai bên trò truyện gì

rồi thấy á cuốn lá quay quả đi.

Lại cũng có khi buồn vì cảnh nhà tan nước mất, mấy bà tướng ngoại-quốc, như mất trí khôn, thấy thành của người bên hầm hồ sấn vào, dưới thế nào cũng không đi. Thế là hai bên sinh ra sớ sát. Nhưng kết cục, tướng trong vẫn thắng; còn tướng ngoài, quần áo tả tơi, như điên như dại, lại lang thang vơ vẩn trên đường...

(Còn nữa)
Chàng thứ XIII.

HỘP THƯ

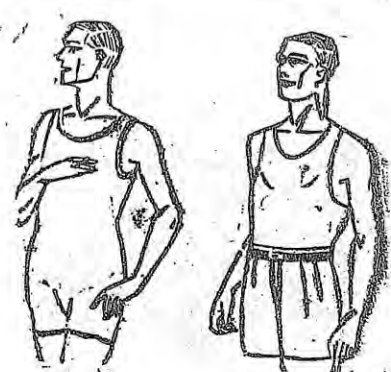
- Ô. N. V. Sinh. - Sa Huỳnh - Ông được thưởng tất cả 9 tháng báo, mà ông lại là người có mua báo dài hạn, vậy để thêm hạn 9 tháng nữa.
- M. H. C. B. Huế. - Ông cứ đề phong-bì « Cát-Trương 34 Cité Thịnh-Đức Hanoi »
- Ô. Mão-Hà. - Nếu là phóng-viên nhà báo thì phải có giấy nhà báo nếu không tất mạo danh.
- Ô. P. V. Bái. - Phong-Hóa và Trưng-Bắc.
- Ô. P. -Thái-Bao. - Lần nào cũng nhận được, nhưng lệ thường không trả lời, vì nhiều người quá mà chúng tôi lại bận.
- Melle Lê -Phương. - Hôm chợ phiên, cũng có gặp bạn H tôi rất vui lòng nhưng tiếc thay tôi không được hân hạnh quen. C. T.
- Lắm ông nhặt hạt đậu đen ở trong báo mà ở trong sách không có nữa vì đã sửa lại rồi. Vậy buồn thay cho các ông mất 5 xu tem.
- Ô. D. L. T. D. N. - Được.
- Ô. Tr-k-Xương Hà-dông. - Ngân-phiếu 3p.00 nhận rồi, kể từ 1-1-34.
- Ô. Ng-l-Kinh Bồng-son. - Ngân-phiếu nhận rồi, báo gửi từ 16-3-34.
- Ô. Đ-v-Khán & Trương an (Faifoo). - Ngân-phiếu nhận rồi, báo gửi từ 16-3-34.
- Ô. Ph-ng-Thành Dolèn. - Ngân-phiếu nhận rồi. Hạn báo đến 15-2-35 hết.
- Ô. Tr-q-Thoại Hadong. - Hạn báo hết từ 30 6 32, xin gửi ngân-phiếu về tiếp cho.
- Ô. L-ng-Tùng Datac. - Thư và ngân-phiếu nhận được rồi. Sẽ gửi ngay mai.

Chemisettes de Tennis, Maillots de bain. Maillots d'athlétisme

CU' - LẬP

GIÁ HẠ !! KIỆU ĐẸP !!
BÁN BUỐN, BÁN LẺ

XIẾNG-ĐỆT : 61, Rue de la Soie - HANOI

Pour la
BEAUTE et l'ENTRETIEN
de la **CHEVELURE**

TOUJOURS IMPECCABLE AVEC LA
BRILLANTINE CRISTALLISÉE
— S. S. H. PARIS —

XE Ô-TÔ MÀU TRẮNG
Xe ô-tô lịch sự chở Hành-khách đường
HANOI và HAIPHONG. Mỗi ngày 5 chuyến.

CHỖ XE ĐỒ
HANOI trước cửa Tòa
Thống-sứ.
Haiphong trước cửa nhà
chờ bóng EDEN No 31
Bản chủ nhân vì thận trọng tình mạch
các hành-khách nên đã vào Bảo-Hiêm
hạng ưu đang, phòng sự bất chắc để chiều
lòng các quý-khách.

THỜI GIỜ KHỞI HÀNH

Khởi hành từ HAIPHONG	Khởi hành từ HANOI
Sáng 7h.00	Sáng 7h.00
Sáng 8h.30	Trưa 12h.30
Trưa 12h.30	Trưa 3h.30
Trưa 5h.00	Trưa 5h.00
Tối 8h.30	Tối 8h.30

HAIPHONG — HANOI

GIÁ CHỖ NGỒI	Hạng nhất	Hạng nhì
Đi một lượt	1 \$ 80	1 \$ 20
Khứ hồi Aller et retour	3 \$ 00	2 \$ 00

PHALÈNE
CIGARETTES

Thuốc lá Phalène tuy rẻ tiền,
nhưng nhiều người thích
dùng hơn cả. Vì thuốc ngon
và thơm, hút không rạo rồ.

AI TRƯ ĐƯỢC 50 bao không thuốc lá hiệu
CON BƯỚM mang lại nhà Nam-Long số 30
phố hàng Bưởi đổi lấy một cuốn lịch tân
rất đẹp.

GIANG - MAI

Chóng tuyệt nọc!!

Nồi hạc, dật thịt, sốt, mình mẩy mần tít
bất cứ nạng nhe, v. v...
Đùng 1, 2, 3 lạng, giá 0,70 1 lạng khởi rứt ngay.
Bán ở BÌNH-HƯNG, 89, Phố Mã Mây, Hanoi

Những hoạt động đơn

Om oải-oãm

Trong bài « Mặt nước, bên hoa »
(Ngọ báo số 1976) của Ngọc Giao :
Giờ ta chỉ nên ôm một trái tim sắt, đá.
Thì bỏ nó ra, ôm nó làm gì cho mỗi
lạy.

Thế thao mới với cái vợt cũ

Trong bài tường thuật « Ten-nít gỗ »
(Ngọ-báo số 1974):

Những chiến tướng chơi hôm
đó tỏ cho công chúng biết rằng môn
thể thao mới này chẳng thua gì ra-
két thật.

Nghĩa đen :

Thế ra môn thể-thao mới vừa trội
nhau hăng hái với cái ra-két thật!

Cũng trong bài ấy :

Anh em đều vỗ tay hoan hô Tài,
người đã cho mình một bài học hay.

Đã cho một bài học hay? Mong
rằng thuật giả không nói theo nghĩa
hông.

Núi hay lửa ?

Trong bài « Lòng mẹ » (Ngọ báo số
1974) của Thanh Thủy :

Ngọn lửa theo gió lọt qua khe cửa,
mở to, trập trùng.

Ngọn lửa ấy là ngọn lửa đèn hoa-kỳ,
mà lại theo được gió lọt qua khe cửa ?
Đan mờ tỏ bay về Hoa-kỳ. Lại còn
trập trùng nữa. Thế thì ngọn lửa ấy
là giấy núi hỏa-diệm-sơn mất rồi.

Văn chương ngộ nghệ

Văn số báo ấy, trong bài lai cáo
« Cuộc chợ phiên » :

Riêng về phần ban hát mỹ thuật của
ông Trần Phênh, sẽ diễn giúp cuộc
chợ phiên năm nay thì vở kịch đều
kén trọn những vở nào văn chương
tao nhã, ...

Quyết nhiên vở kịch không kén
trọn những vở nào văn chương ngộ
nghệ như văn ông viết bài lai-cáo
này.

.... lại đến đào kép dùng toàn tuổi
từ mười lăm trở xuống thế mà họ
học nghề hát với ông Trần Phênh,
luyện trong năm, bảy tháng hay một
năm cũng đủ tài đáng nổi tiếng cũng
là vì phương pháp mới, vì công phu
của ông Trần Phênh trong ba, bốn
tháng cứ tập mãi một vở, làm gì mà
chẳng giỏi, chẳng hay.

Nếu ông Trần Phênh dạy làm văn
thì viết thứ văn này cũng nên đến
học ông năm, bảy tháng, một năm
đủ đủ tài đáng nổi tiếng. Còn bây
giờ thì.... Nhưng nói ra hẳn « văn-sĩ »
không bằng lòng.

Nói rút lại

Cũng trong bài ấy :
Nói rút lại, dẫu đã biết rằng những
nhà từ thiện đã vì việc nghĩa, mà tới
chợ phiên thì chỉ nghĩ đến việc nghĩa,
chứ nếu những trò vui chẳng có nhiều
cũng không có ý tiếc tiền.

Nói rút lại, câu văn này vô nghĩa
lý.

Hai phải

Trong bài « Ra khỏi tình thất », (Ngọ-
báo số 1975) ông Phan trần Chúc viết:
Nhưng đó là mặt phải — nói cho
đúng, là mặt trái của đời.

Mà mặt trái của đời — nói cho đúng,
thì lại là mặt phải. Nhưng nói cho
đúng hơn chút nữa thì mặt phải ấy
cũng là mặt trái của đời, anh chịu
chưa ?

..... Nó tự chôn ở dưới túp lều
tranh hay trong sống thọ.

Như thế là nó tự tử một cách kỳ
quặc, vậy muốn thấy nó thì phải đào
nó lên !

Văn văn Phan Trần

Cuộc tổng tuyên cử ngày 29. 4 sẽ
cho chúng ta một mối hi vọng — nếu
không phải là thất vọng.

... mà văn tôi viết sẽ không dở — nếu
tôi viết văn hay.

Chí lý lắm !

Văn nói truyện

Một người bạn nói truyện với người
bạn khác (trong bài Bạn gái tôi) Đông
pháp số 2606 :

... Quyết đợi khi nào tôi có đủ tư
cách toan toàn tự lập mới dám tình
đến việc hôn nhân, ngộ hầu mới tránh
được một cái án xưa nay nó làm tiêu
ma hạnh-phúc của bao nhiêu gia-đình
là cái án mẹ chồng, con dâu vậy.

Nhưng ông bạn nói truyện kiểu
cách thế, tôi hết sức tránh.

Hông to

Trong bài « Vụ biển thủ ở sở si-
mãng », Đông pháp số 2606 :

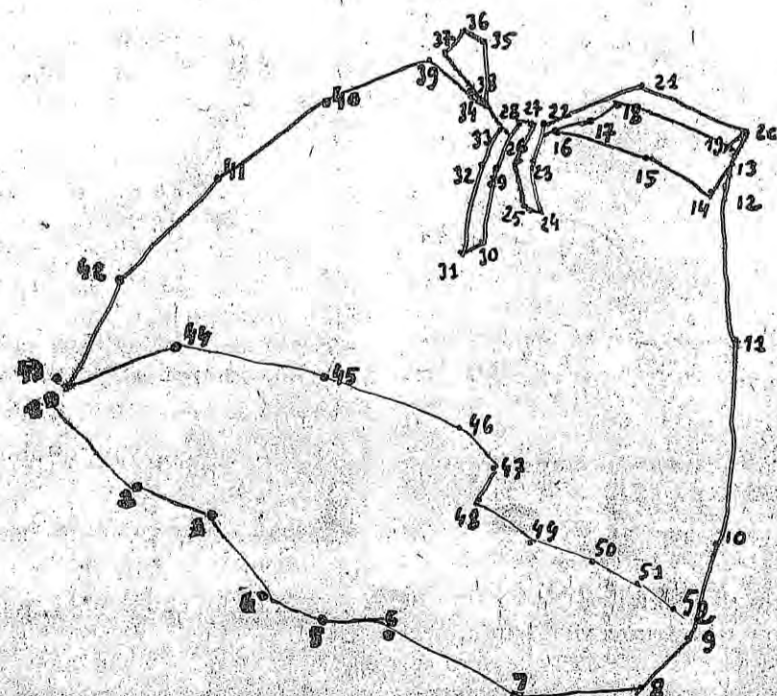
Đến lượt trạng sư Piriou cãi cho
Nguyễn-năng-An ;

Trạng sư cãi cho An rất khéo, rất
hùng hồn, viện các lẽ để bào chữa cho
bị cáo nhân, rồi kết luận :

Luật sư Piriou xin tòa phạt An rất
nặng.

Thế thì còn ai biết bụng dạ ông này
ra sao ?

Nhát Dao-Cao.

Nếu các bạn chịu khó đi từ chấm 1 đến chấm 52 các bạn sẽ thấy một tờ báo ra
mắt các bạn.

BÁC-SỸ NGUYỄN-VĂN-LUYẾN
8, Rue Citadelle. Téléphone: 304

CHỮA BỆNH BẰNG ĐIỆN
CHỮA MỌI BỆNH VÀ CHUYÊN
CHỮA BỆNH ĐÀN BÀ CON TRÉ

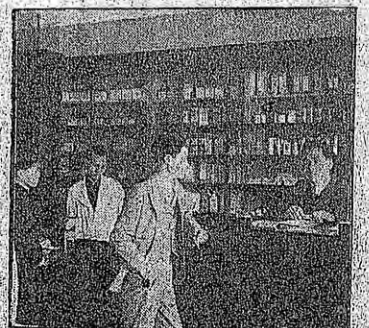
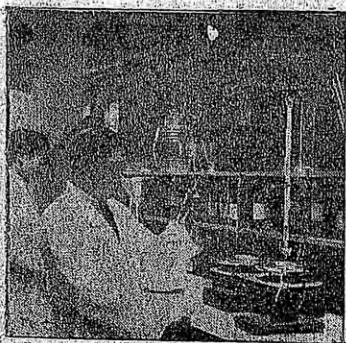
số 8, phố Đường-Thành — Hanoi
(Đường Cửa-dông sau phố Xe-Điêu)

XIN MỜI LẠI HIỆU THUỐC TAY LỚN

PHARMACIE de HANOI

13, Rue du Chanvre

Cần các đơn thuốc, hay mua các thứ thuốc, thì sẽ được vừa lòng, vì
hiệu đó có ông HOÀNG-MỘNG-GIÁC và ông NGUYỄN-HẠC-HẢI đều
tốt-nghiệp ở trường Đại-học Báo-chế ở Paris trông nom rất chu đáo.

VIỄN-ĐÔNG TÔN-TÍCH HỘI

HỘI TƯ B. N SEQUANAISE THANH BA-LÊ LẬP-NÊN

Công-ty vô danh hùn vốn 4.000.000 phật-lãng
một phần tư đã góp rồi

Hội đặt dưới quyền kiểm-soát của Chính-phủ Toàn-quyền Đông-Pháp
Đăng-bạ Hanoi số 419
GIÚP NGƯỜI ĐÈ DÀNH TIỀN

Tổng-cục ở Hanoi — 32, phố Paul Bert — Giây nói số 892
Sở Quản-lý ở Saigon — 68, Bd. Charner — Giây nói số 1099

BẢNG XỔ SỐ HOÀN TIỀN THÁNG MARS 1934

Mở ngày thứ sáu 30 Mars 1934 hồi 8 giờ sáng tại sở Quản-Lý ở Saigon do ông Meyrignac, phó quản-lý hội chủ tọa, ông Carpentier và ông Trần-văn-Độc là hai người có mua phiếu của hội dự-tọa

Lần mở trước trúng: 5.000\$	24.161	PHIẾU NÀY CHƯA PHÁT HẠNH	
Lần mở thứ hai trúng: 1.000 \$	1.756	1756-A M. Đỗ-văn-Bổn, Rue Mayer — Sa- gon trúng lĩnh về 500\$. 1756-B Phiếu này không hoàn lại vì tiền tháng chưa đóng. 4756-1 Phiếu này không hoàn lại vì tiền tháng chưa đóng. 4756-2 Trần-thị-Mân, 14 Rue de la Pois- sonnerie. Hanoi, trúng lĩnh về 200\$. 4756-3 Phiếu này không hoàn lại vì tiền tháng chưa đóng. 4766-4 M. Phạm-văn-Lê, Lộc-ninh, Thủ- dầu-một trúng lĩnh về 200\$. 4756-5 Phiếu này không hoàn lại vì tiền tháng chưa đóng.	
	4.756	M. Thiệu à Sông-cầu, phiếu 500\$ sẽ hoàn lại nguyên vốn.	
	7.756	M. Oppenheim, Maison Descours Cabaud Tourane, lĩnh phiếu miễn trừ 1000\$.	
	Lần mở thứ ba khởi phai đóng tiền	865	3865-1 M. Tô-văn-Luân, Dépôt des Tram- ways Góváp, Saigon lĩnh phiếu miễn trừ 200\$. 3869-2 Phiếu này không miễn trừ vì tiền tháng chưa đóng. 3865-3 M. Nguyễn-văn-Cha, Usine Elec- trique. Can-tho, lĩnh phiếu mien trừ 200\$. 3865-4 M. Iem-Chiép, Kgsvai, Pnompénh, lĩnh phiếu miễn trừ 200\$. 3865-5 Phiếu này không miễn trừ vì tiền tháng chưa đóng.
		3.865	6865-A M. Huỳnh-văn-Nghĩa, T. P. — Ta- keo lĩnh phiếu miễn trừ 500\$.
6.865		6865-B Phiếu này không miễn trừ vì tiền tháng chưa đóng.	

Kỳ mở số sau định vào ngày thứ bảy 28 Avril 1934, hồi 11
giờ sáng tại sở Tổng-cục ở Hanoi, số 32 phố Paul-Bert, Hanoi.
Món tiền hoàn về cuộc xổ số to nhất kỳ tháng Avril 1934
định là 5.000 \$.

KIỀU ÁO KIỆN-KHÁNH

Cuộc Chợ phiên hôm 15 Avril vừa rồi, phần nhiều các bà, các cô vận quần
áo đẹp và lịch-sự đến may ở hiệu:

KIỆN-KHÁNH

37c, Rue de la Citadelle, Hanoi
(phố Đường Thành, sau phố Xe Đều)

Bản-hiệu đã lâu năm chuyên may y-phục phụ-nữ, đến năm 1932 vì có nhiều
bà muon cai cách y phục nên bản hiệu đã dụng công tìm được những cách sửa
đổi rất hợp thời; được ít nhiều bà và cô hoan nghênh may mặc ngay từ mùa đông
năm ấy, đến nay số các bà, các cô may mặc lại càng một ngày một thêm đông.

Giao thiệp, đo cắt và thử áo đều do toàn phụ nữ đứng làm

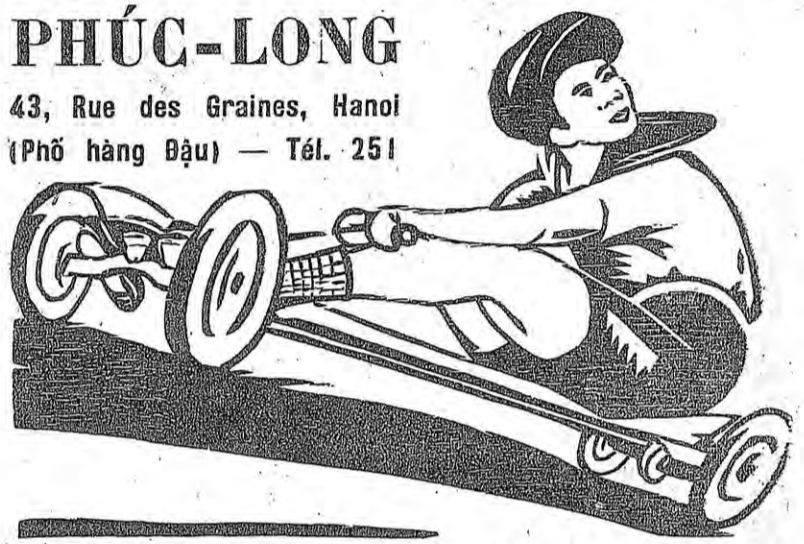
Có phòng thử rộng rãi để các bà, các cô thử áo, có các kiểu mẫu từ năm
1932 đến 1934 để các bà các cô lựa chọn.

Mme KIỆN-KHÁNH kính cáo

Muốn cho trẻ con được khỏe mạnh, bạo giạn, nhanh nhẹn, thì
không có cách gì công hiệu bằng cho dùng AUTOFORT của nhà:

PHÚC-LONG

43, Rue des Graines, Hanoi
(Phố hàng Đậu) — Tél. 251

GIÁ BÁN LẺ LÀ 3\$50 MỘT CHIẾC
BÁN BUÔN TỪ 10 CHIẾC GIỜ LÊN CÓ GIÁ RIÊNG

SỮA

NESTLÉ

HIỆU CON CHIM

SỨC KHỎE CỦA TRẺ CON
BAO THẦU CHO
CHÍNH-PHỦ PHÁP

Độc quyền bán cho các nhà thương, các
nhà hộ-sinh và các nhà thương binh, v. v.
ở Trung-kỳ, Bắc-kỳ và Cao-mên.

**KHẮP CÁC NƠI, CÁC BẠ
LỊCH SỰ CHỈ ĐUNG PHÂN
SÁP NƯỚC HOA... HIỆU**

THUỐC TRỊ BA CHỨNG ĐAU BỤNG:

ĐẠ-DÀY, PHÒNG-TÍCH, KINH-NIÊN

Đau tức giữa ngực, lại chói qua sau vai, rồi đau lan xuống ngang thất
lưng; ợ hơi lên cổ; có khi ợ cả ra nước chua; có khi đau quá nôn
cả đồ ăn ra nữa; đau như thế gọi là **đau dạ dày** (đau bao-tử).

Đau bụng trên hay bụng dưới, cơn đau rất dữ dội; hễ ợ hay đánh trung
tiện thì đỡ đau; cách mấy ngày hoặc một tháng đau một lần: đau
như thế gọi là **đau bụng kinh niên**.

Đau chơi chơi trong bụng, ngày đau ngày không; ngày muốn ăn, ngày
không muốn ăn, lơ lơng thất thường; sắc mặt vàng vọt hay bủng beo,
da bụng đầy bì bịch; đau như thế gọi là **đau bụng phòng tích**.

Ai mắc phải, hãy viết thư kể chứng bệnh thật rõ, gửi cho bản hiệu,
sẽ gửi thuốc bằng cách **liên-hóa** giao ngân.

Thư từ và mandat đề:

NGUYỄN-NGỌC-AN, chủ hiệu: **ĐIỀU-NGUYỄN ĐẠI-DƯỢC-PHÒNG**
124 hàng Bông (cửa quyền) HANOI

ĐẠI LÝ ĐỘC QUYỀN RONDON & CO LTD 21, RUE JULES PERRY, PHONG
18, BÉ ĐÔNG-KHÁNH HANOI

**RUỒU-BỒ
VIN 33.500**

dùng cho

đàn bà ở cũ thì không gì bằng
 GIÁ... : 2#10 MỘT LITRE .

BÁN TẠI

PHARMACIE CHAZZAGNE .
 59 RUE PAUL BERT . HANOI .
PHARMACIE BROU/MICHE .
 36 B° PAUL BERT . HAIPHONG .